

14 - C - 202

PAPYRI IANDANAE

CVM DISCIPVLIS EDIDIT CAROLVS KALBFLEISCH
FASCICVLVS SECVNDVS

Idga

EPISTVLAE PRIVATAE GRAECAE

EDIDIT

1099/I.

LEONHARDVS EISNER

ACCEDVNT III TABVLAE PHOTOTYPICAE

Inv. čis.: 290
Signa: 199

LIPSIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI MCMXIII

Epistulae privatae, quas publici iuris facimus, in Aegypto repertae atque a societate Germanica, quae papyris acquirendis operam dat, emptae Marpurgi apud Carolum Kalbfleisch magistrum meum asservantur; Hugo Ibscher Berolinensis chartas levigavit, composuit, vitreis inclusit.

Maior epistularum pars Byzantina aetate scripta est, paucae Romana. Pleraque condicione non optima ad nos pervenerunt; itaque invenies difficultates adhuc non enucleatas.

De sollemnibus formulis et in exordio et in extrema parte epistularum usurpatis quae collegeramus omisimus: consentimus in omnibus quae alicuius momenti sunt cum illis quae exposuit F. Ziemann *De epistularum Graecarum formulis sollemnibus quaestiones selectae. Halis Sax. 1911* (recensuit H. Haas *Berl. philol. Wochenschr.* XXXII (1912) 11 p. 332 sqq.).

Chartae editae si afferuntur, compendiis utimur eisdem fere, quae sunt in libro *Grundzüge und Chrestomathie der Papyruskunde. Von L. Mitteis u. U. Wilcken*, cuius partis prioris volumen prius notamus *Grdzge*.

Significamus

- [ ] uncis quadratis deletam partem;
- ( ) uncis rotundis quae per compendium siglumve scripta sunt;
- < > uncis fractis quae addimus;
- [ ] uncis quadratis geminatis quae delemus;
- { } uncis umbilicatis quae a scriba supra versum addita sunt (nisi quod in papyris Byzantinae aetatis *ov* ponam pro *o^v*);
- puncto subscripto litteras, quae non pro certo agnoscuntur;
- [ ] uncis punctoque eas, quarum tenuissimum tantum exstat vestigium;
- ι mutum ubi deest subscribam.

Adversam vocamus eam folii paginam, cuius fibrae versibus parallelae sunt; aversam, in qua inter se secant.

Hoc quoque loco summas agimus gratias Carolo Kalbfleisch, qui nos ut ingredi in papyrorum studium docuerit, ita ad progrediendum consilio auxilioque incitaverit.

INDEX

		p.	tab.
8	(P. 21) Ischyronis ad Antoninum epistula	39	
9	(P. 109) Serapionis ad Numerianum epistula.	42	V
10	(P. 92) Fragmentum epistulae	45	
11	(P. 35) Fragmentum epistulae	46	
12	(P. 3) Soëridis ad Aphymun epistolium membranaceum.	49	
13	(P. 32) Eubii ad Philoxenum filium epistula	51	VI
14	(P. 77) Psoïtis ad matrem epistulae fragmentum	54	
15	(P. 75) Epagathi ad Annianam epistulae fragmenta	55	
16	(P. 59) Epistula	57	
17	(P. 27) Dorothei ad Thalassium epistula	58	VII
18	(P. 34) Epistula	59	
19	(P. 33) Fragmentum epistulae	61	
20	(P. 11) Ioannis ad Serenum epistula	62	VI
21	(P. 42) Menae notarii ad dominum epistulae fragmentum	64	
22	(P. 12) Sereni Esaiæ ad dominum epistula	66	V
23	(P. 29) Fragmentum epistulae	68	VII
24	(P. 71) Fragmentum epistulae	71	
25	(P. 131) Ad Paulum maiorem et irenarchas epistula	72	

8¹⁾

ISCHYRIONIS AD ANTONINUM EPISTULA

(P. 21)

s. II p. Chr.

12 × 17 cent.

Empta est haec charta cum papyris ad Theadelphiam et Euhemeriam pertinentibus. Permultis, sed plerisque parvis hiat lacunis. Confecta est epistula litteris cursivis diligenter scriptis; valedicendi autem verba in extrema parte (lin. 13—15) minore diligentia exarata sunt, ab Ischyronie ipso puto (cf. adn.).

Pag. adversa

Ἴσχυρίων Ἀντων[ίνωι τῷ]

τιμιωτάτωι χαίρειν.

διεπεμφάμην σοι διὰ Ἡρακλείδου,

τοῦ ἀδελφοῦ Χαιρήμονος τοῦ ἐν Βακ-

5 χιάδ[ι] (πρότερον) γραμματέος, τοῦ Μοιθυμίτου

ἀ[πὸ τοῦ ο]ἴνου Κυρία τρία· διάπεμψαι

οὖν ε[ἰ]ς τὴν Μοιθύμιν τὸν δυνάμε-

ν]ον παρ' αὐτοῦ λαβεῖν· οὐ γὰρ ἐδυνή-

θη Δ[αμέας] λαβεῖν τῷ μὴ ἔχειν

10 ὄνον. καὶ τ]ὰ λο[ι]πὰ καὶ τὰ γάρια, [ἐὰν

τὸ χυτρί]ον εὔρωι, διαπέμψ[ομαι

διὰ το]ῦ ὀνολάτου ἀμερμνω[ς.

ἔρο[σ]θαί σε εὐχ[ομαι,

φίλτατε, εὐτυχ[οῦντα

πανοικεί.

Pag. aversa

Ἀντ]ωνίνωι × παρὰ [Ἴσχυρίωνος.

5. P. α

1. γραμματέος

1. Μοιθυμίτου

1) Numeri continuantur Papyrorum Iandandarum fasciculo primo ab Ernesto Schaefer edito.

Ischyrio Antonino honoratissimo salutem. Misi tibi per Heraclidam, fratrem Chaeremonis, qui Bacchiade antea scriba fuit, Moethymitam vini Cnidias mensuras tres. Mitte igitur Moethymin qui ab eo possit accipere; neque enim potuit Dameas accipere, cum non haberet [asinum. Et] cetera et garia, si vas invenero, mittam per asinarium secure. Valere te precor, carissime, felicem cum tota domo tua.

1 sq. A primo p. Chr. saeculo epistulae privatae tali utuntur praescripto: P. Oxy. 292, 1 (c. 25 p.) *Θέων Τυράννωι τῷ τιμιωτάτῳ πλεῖστα χαίρειν.* BGU. 596, 1 (84 p.) *Αἰδύμος Ἀπολλωνίωι τῷ τιμιωτάτῳ χαίρειν.* P. Giss. 11. 15 sq. (118 p.). P. Teb. 418 sq. (III p.) al. Ischyrio nomen Aegyptiis iam aetate Lagidarum est; neque hodie in Aegypto oblivioni omnino datur; ecclesia enim monasterii Macarii dedicata est Ischyroni martyri Alexandrino (I. C. E. Falls *Drei Jahre in der Libyschen Wüste. Freiburg 1911*, p. 105).

3 Per multis epistulis privatis missa vel persona vel res materiem dedit; neque raro qui conficit talem epistolam ab hoc verbo *διεπεμψάμην* orditur. BGU. 830, 3 (I p.) *διεπεμψάμην σοι τὸν ἐμὸν ἄνθρωπον.* P. Oxy. 533, 3 (II vel III p.) *διεπεμψάμην ὑμεῖν διὰ Εὐτυχοῦς . . . . . διαστολικὰ τρία.*

4 Bacchias vicus situs erat ad septentriones versus in planitie, cui hodie nomen Fayûm est: *κόμη Βακχιάς τῆς Ἡρακλείδου μερίδος τοῦ Ἀρσινοῖτου* P. Fay. 106, 10 (c. 140 p.). In charta iam s. III a. Chr. eius fit mentio (P. Petr. II p. 17). Locus quo fuit, nominatur hodie Ümm el Atl. Redditus est luci vicus a. 1896 ab Hogarth et Grenfell (P. Fay. p. 35 sqq. P. Teb. II app. II s. v.).

5 α hic symbolum esse πρότερον verbi censeo ut P. Teb. 61 a 14 (118/7 a.) τὸν (πρότερον) Ἠλιοδώρου et al. τοῦ (πρότερον) γραμματέως comparetur cum his: τῶν πρότερον ἐπιμελητῶν P. Teb. 61 b 45, τοὺς πρότερον βασιλικούς γραμματεῖς ib. 218; idem est atque τοῦ γενομένου γραμματέως. Moethymis vicus in chartis raro commemoratur: P. Petr. III 100 b III 5 (III a.) est *Μοιεθύμεως*, P. Flor. 167 r 15 (III p.) τῆς *Μοιθύμεως*; accedit testa anni 181 p. (Wilcken, Ostr. II 1092), in qua haec inveniuntur *Θῶθ ε̄ . σιτολόγοι Ἰερᾶς γενήματος κᾱ (ἔτους). διὰ ὄνων Μεμφίτου Κερκῆ ἰδ̄ Μοιθύμεως ἰβ̄ (γίνονται) κς̄ (πυροῦ) οἷ.* Quod P. Petr. l. c. *Μοιεθύμεως* invenitur, aliis locis *Μοιθύμις* est, moneo simili modo et *Κερκεῆσις* nomen vici inveniri velut P. Fay. 16, 6 (I a.) et *Κερκεῆσις* velut P. Teb. 359, 6 (126 p.). Situm fuisse vicum hunc in nomo Memphisita propter testam supra allatam iure statuas; quod chartis, in quibus Moethymis invenitur, neque probatur neque refutatur. P. Teb. II app. II s. v. editores, sola P. Petr. nisi, dubitaverunt, utrum *Μοιεθύμις* in nomo Arsinoïta fuerit an vicus ille Heracleopolitae nomi, cui nomen *Θμοινεθύμις*; quem iam procul habendum esse existimo.

6 ἀ[πὸ τοῦ ο]ἴνου: ut omnino praepositionum usus magis magisque amplificatur, ita in chartis iam Lagidarum aetatis genetivi partitivi loco usurpatur ἀπὸ c. gen., velut P. Petr. II 11, 1, 5 (III a.) ἀπὸ τούτου τὸ μὲν ἤμυσον εἰς τὰ δέοντα ὑπελιπόμην. *Κνίδια* sc. *κεράμια*: οἶνον *Κνιδίων κεραμίων* *Bull. Corr. Hell.* XXXIV (1910) p. 143 (*Fouilles de Délos*). Quae rerum liquidarum, aceti (P. Oxy. 1158, 16 [III p.]) mellis (P. Oxy. 155, 3 [VI p.], P. Iand. 18, 8 [VI vel VII p.]) plurimum vini, mensura continet quinque ξέστα

(cf. *Grdžge* p. LXXII adn. 1). *Κνίδιον* nomen derivatum est a Cnidi insulae nomine; vas certae amplitudinis fuit, quod primum in insula Cnido ad res liquidas metiendas adhibitum, deinde et aliis in insulis (cf. *Bull. Corr. Hell.* l. c.) et in Aegypto usurpatum est. Res se habet similiter in mensuris q. d. τὸ Κολοφώνιον, τὸ Ῥόδιον, τὸ Κῶον, τὸ Ἀσκαλώνιον, τὸ Σαῖτιον (quae vini mensura in Copticiis libris est, cf. W. Otto, *Ztschr. Aeg. Spr.* 41 [1904] p. 91 sq.). Quibus de mensuris v. Wilcken, Ostr. I p. 765 *Grdžge* p. LXXI sq.

10 ὄνον: Asino apud Aegyptios et onera movebantur et homines portabantur: P. Grenf. II 14 b 4 (264 vel 227 a.) *συνκεροῦμεθα δὲ ὄνους βαδιστάς πέντε . . . , ἐτοιμάκαμεν δὲ καὶ τοὺς τεσσαράκοντα ὄνους τοὺς σκευοφόρους.* Hodie quoque qui visitant Aegyptum utuntur saepe asino; atque in desertis Libycis asini funguntur omnibus camelorum muneribus (I. C. E. Falls *Drei Jahre in der Libyschen Wüste* p. 241 sq.). τὰ γάρια: invenitur τὸ γάριον in Arriani Epicteto II 20; in chartis ὁ γάρος, τὸ γάρος, τὸ γάρων sunt. De garo Plinius n. h. XXXI 93 sqq. verba facit: *liquoris exquisiti genus quod garum vocavere, intestinis piscium ceterisque quae abicienda essent sale maceratis, ut sit illa putrescentium sanies. Hoc olim conficiebatur ex pisce quem Graeci garon vocabant . . ; nunc e scombros pisce laudatissimum . . . Nec liquor ullus paene praeter unguenta maiore in pretio esse coepit, nobilitatis etiam gentibus. . . . coepit tamen et privatim ex inutili pisciculo minimoque confici; . . . Transit deinde in luxuriam creveruntque genera ad infinitum, sicuti garum ad colorem mulsi veteris adeoque dilutam suavitatem ut bibi possit; . . . Haec obiter indicata sint desiderii vitae, et ipsa tamen non nullius usus in medendo et q. s. Comparavit H. Lamer *Römische Kultur im Bilde. Leipzig 1910* p. 10 garum cum iure illo, quod *Worcestershiresauce* nominatur.*

11 εὔρωι: cf. E. Mayser *Grammatik der griechischen Papyri aus der Ptolemäerzeit, Leipzig 1906* p. 134 sq.

12 ὀνολάτου pro ὀνηλάτου Ischyrio dixisse videtur commotus ὀνοβάτης verbo similibusque.

13 sqq. Saepe fit, ut in extrema epistulae parte valedicendi verba parum accurate exarata sint, velut BGU. 615 (II p.); quae scripta esse ab eo qui epistolam dedit verisimile est, cum epistula ipsa a scriba diligenter conficeretur. Optimo igitur iure C. Iulius Victor (ars rhetorica p. 448 Halm) *Observabant inquit veteres carissimis sua manu scribere vel plurimum subscribere.* Quam subscribendi consuetudinem Paulus quoque apostolus secutus est, qui nonnullis epistulis in extremo addit salutationem sua se manu scripsisse velut II Thess. 3, 17 ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστὶν σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω et q. s. (cf. de his A. Deissmann *Licht vom Osten. Tübingen 1909*²⁻³ p. 108 adn. 5, p. 113). Quod valedicendi verba a sinistro epistulae latere recedunt, mos a Lagidarum temporibus est observatus (vide effigiem P. Hib. 54 [c. 245 a.], quam publici fecit iuris A. Deissmann l. c. p. 105). De variis valedicendi formulis, quae extrema in epistula usurpantur, cf. Ziemann l. c. p. 334 sqq.

De inscriptione, quae in epistularum tergo est, egit Ziemann l. c. p. 276 sqq.; de decusse, qui nomina Antonini et Ischyronis dirimit, p. 281 sqq.

9

SERAPIONIS AD NUMERIANUM EPISTULA

(P. 109)

s. II p. Chr.

8,5 × 25 cent.

Empta est haec charta ab homine Gizehensi. Nonnullis locis mutila est; a sinistra litterae plurimae evanuerunt fere. Scripta est epistula litteris cursivis, satis parvis.

Pag. adversa

Σεραπίων Νουμεριανῶ
 τῷ τιμιωτάτῳ πλείστα
 χαίρειν. π[ρὸ μὲν πάντων εὐχομαί
 σε ὑγεῖ[αίνειν καὶ τὸ προσκύνημά
 5 σ[οῦ] κατ' ἐκάστην ἡμέραν ποιῶ. ἀπο-
 τεθνήσκ[ου]σ τοῦ Νοσηεῖ[τος] μ[ετέ-
 δοχ[ῆ]α τῷ Ἰού[στ]ρω δι' ὑπερέτου
 τοῦ ἀρχιδικαστοῦ, ἐκς ὑπογρα-
 φῆς τοῦ ἠ γενομ[ε]ν[η]ς, περὶ τοῦ ἀμπε-
 10 λῶν[ος]· καὶ [μέ]χ[ρ]ι τούτου οὐπο ἠ-
 κούσθ[η]μ[εν]· πάντα γὰρ τὰ νόμιμα
 πε[π]ο[ρ]η[κα], καθὼς ἠθέλησας, τοῦ ἠ
 (ἔτρους)· [σ]ὺ οὖν βάσταξε λυπὸν ὃ ἂν ἔτιο[ν]
 ἦ] τῆς κούσεως. ἐὰν οὖν ἐξ[έ]λθῃ
 15 ἐκεῖ, ἵνα πα[ρ]οῦ ἄτοῦ ἀκουσθῶμεν,
 ἀ]νέχομαι. πάντα οὖν ποιήσεις· μὴ ἀ-
 μελήσης τῶν ἔργων τ[ο]ῦ ἀμπελῶ-
 νος ποιήσ[α]ς τὰ κτήνη τὴν κόπρ-
 ον ἐκὶ ἀρθ[ῆ]ναι, μηδὲν λαμβάνων
 20 παρὰ τῆς α. ι. π[.] γος εἰς μηλ[ῶ]να
 λοιπὸν καὶ κόπρ[ο]ν· καὶ νεμ[ί]ς τὸν
 ὑδραγωγὸν ἐκὶ οπ[.] σου μετ' αὐτῶ[ν]
 ἄρ[α] τὴν κόπρ[ο]ν [. . .] εἰα ἢ ἄλλ[ο]ν
 ἐ[ρ]γάτ[ο]ν παρὰ [. . .] υτις· [τ]ὴν
 25 δὲ δ[α]π[α]ν[η]ν π[.] [. . .] [. . .] λ[α]
 . . . . . αν π[.] [. . . . .] γον
 κ[.] . . . . η παρ[.] [. . . . .] γ' μὴ οὖν
 [ἀ]μελήσῃς ἀρθ[ε]ῦσαι καὶ θέτω
 π[ε]ρὶ τ[ο]ῦ ὕδατ[ο]ς. ἤκουσα ὅτι ἐν
 30 τηκειαιμ[.] [. . .] [ε] [. . .] ν ἐχρησαι
 πέμψε μοι βίρ[ο]ν [. . .] νέμαι αὐ-

τὸν . . . [ε]τ[.] [. . . . .] . κλ[.] ουν· ἐὰν
 οὖν παραγένηται [ἐκ] ἢ ὁ ταξᾶτος,
 τὰ . . . τ[.] γρο . . . [ε] α ἀνάδεται αὐ-
 35 τῶ] βι[β]λίδι[α]· μὴ οὐ<ν> ἀποσιωπῆσθαι.
 ἀσ]π[α]ξ[ί]ου Ἀπεινίαν καὶ Νεμεσιανὸν
 καὶ Σεραπίονα καὶ τὴν μητέρα σου
 καὶ Ροῦφον τὸν ἀδελφόν σου καὶ
 Κ[υ]ριλλοῦν καὶ [π]άντας [τ]οῦς ἐν οἴκῳ
 40 κατ' [ῶ]νομα [π]λείσ[τ]α. σοῦ τὸ πορφύ-
 ρ[ι]ν ἐπὶ σε ἀ]νέ[πε]μψα. ἀσ]π[α]ξεται ὑμᾶς
 πάντα[ς] κατ' [ῶ]νομα Λοπεινᾶς.

ἐρῶσθαι ὑμᾶς εὐχομαι πολλά.

Pag. aversa

]Νουμεριανῶ × ἀπὸ Σεραπίωνος

3 l. χαίρειν 4 l. ὑγιαίνειν 6 l. μετέδωκα 8 l. ἀρχιδικαστοῦ 9 P. η
 10 l. οὐπω 12 sq. P. η 4 13 l. βάσταξαι λοιπὸν 1 l. αἴτιον 16 l. ποιήσεις
 19 l. ἐκεῖ 21 l. νεμῆς 22 l. ἐκεῖ 30 l. ἐχρησε 31 l. πέμψαι 1 l. νέμει
 33 l. ἐκεῖ 34 l. ἀνάδεται 35 l. ἀποσιωπῆσθαι 36 l. Ἀπινίαν 37 l. Σερα-
 πίωνα 42 l. Λοπεινᾶς 43 l. ἐρῶσθαι Prioris decussis fines superiores
 semicirculis ornavit P.

Serapio [Numeriano] honoratissimo [plurimam] salutem. Ante [omnia precor]
 ut valeas [et vota] de te [cotidie facio]. Nosceate (?) mortuo communicavi cum Iusto
 per apparitorem archidicastaе, ex subscriptione octavo anno facta, de vinea. Sed
 adhuc nondum auditi sumus. Omnia enim iusta octavi anni feci ut voluisti. Tu
 autem tolle porro, quaecumque causa est iudicii. Sed si proficiscetur illuc, ut ab
 eo audiamur, egradiar. Omnia autem facies. Ne neglexeris negotia vineae, sed
 fac, ut armenta stercus illuc transvehant, nullum sumens ab . . . in pometum corticem
 et stercus. Et divides aquaeductum illuc . . . . . Sed ne neglexeris irrigare et
 praecipito de aqua. . . . . Sed si advenerit illuc taxatus, . . . tradite ei libellos. Sed
 ne tacueritis. Saluta Apiniam et Nemesianum et Serapionem et matrem tuam
 et Rufum fratrem tuum et Cyrillum et omnes, qui in domo sunt, nominatim plu-
 rimum. Porphyrium tuum ad te misi. Salutat vos omnes nominatim Lopinas.
 Valere vos precor multum.

Comparari potest haec epistula cum eis, quas Lucius Bellienus Gemellus
 ad filium villicosque dedit, ut doceret, quid facerent in agris hortis vineis
 stabulis (P. Fay. 110sq. [I/II p.]).

2 τῷ τιμιωτάτῳ: cf. P. Iand. 8, 2 adn.

3 De formulis, quae epistularum initio a πρὸ μὲν πάντων verbis si-
 milibusve ordiuntur, v. Ziemann l. c. p. 321sq. Scribimus nos quoque hoc
 loco vor allem.

5 κατ' ἐνάστην ἡμέραν: κατ' pro καθ' aspiratione omissa, ut saepe, velut P. Teb. 412, 2 (II p.) πρὸ μὲν πάντων τὸ προσκύνημά σου κατ' ἐνάστην ἡμέραν ποιῶ; cf. E. Mayser l. c. p. 202sq. ἀποτεθνωῶτος τοῦ Νοσκεῖτος παρά σοι (strategum dicit) τοῦδε τοῦ ὑπομνήματος, τὸ ἀντίγραφον δι' ὑπερέτου μεταδοθήναι τῷ τοῦ Ἀπολλωνίου ἀδελφῷ Ἀμέσῳ, διὰ τὸ τὸν Ἀπολλώνιον τετελευτημέναι, ὅπως εἰδῆ ἔγβαλυνοντα (sic) ἡμᾶς τῆς γεωργίας ἐτοίμως ἔχειν . .

8sq. ἐκς ὑπογραφῆς τοῦ (ὀγδόου) γενομένης: cf. P. Oxy. 1032, 40 (162 p.) ἐκ τῆς οὐ δεόντως γενομένης ὑπὸ τοῦ ὑπερέτου (sc. τοῦ τοῦ Ὄξυρυγγεῖτου στρατηγῶ) ὑπογραφῆς. Quod pro ἐξ scribitur ἐκς, conferas ἐκσουσίαν BGU. 94, 16 (289 p.) vel παρέκση P. Giss. 85, 13 (II p.).

10 ἀκούεσθαι verhört werden, sollemnis vox; cf. P. Oxy. 1032, 59 (162 p.) ἀκουσθήσεται.

13 βάσταξε: cf. P. Iand. 22, 3 adn. In Copticis quoque epistulis λοιπόν invenitur: cum formulis exordii sollemnibus peractis ad rem ipsam, quae materiem epistulae dat, accedunt, inter alia etiam λοιπόν adhibent, cf. Mitt. P. R. V p. 25.

14 ἐξέλθῃ: iudex dici videtur, cf. Mitteis Grundzüge p. 28.

15 ἀτοῦ: cf. E. Mayser l. c. p. 114sq.

16 πάντα οὖν ποιήσεις: similia haec sunt Ciceronis ad Att. IV 12, 1 prorsus id facies.

19 ἀρθῆναι scribitur pro ἄραι ut videtur; ut in hac epistula αἴρειν transvehere est, ita P. Teb. 308, 9 (174 p.) εἰς Τεπτῦνν ἄρας . . . βιβλον μυριάδας δύο al. Comparantur cum verbis Serapionis ex epistulis Gemelli haec νοπρηγεῖν μέλλι πὰ κτήνη εἰς Ψεννωῖφριν P. Fay. 118, 18 vel πέμισις τὰ κτήνη νοπρηγεῖν εἰς τὸ λάχανον P. Fay. 119, 33.

21 νεμῖς τὸν ὑδραγωγὸν ἐκί: cf. P. Oxy. 971 (I/II p.) ἀντλοῦσι (sc. ἐργάταις) καὶ παράγουσι ὑδραγωγόν.

22 μετ' αὐτῶν: armenta dicuntur.

31 βίρρον: cf. Thes. L. L. s. v. 1. birrus.

33 ὁ ταξᾶτος: cf. Du Cange s. v. taxati, milites stipendiarii, qui taxam seu stipendium excipiunt.

34 ἀνάδεται: praeter athenaticas formas δίδωμι verbi etiam thematicae in chartis usurpantur, velut παράδες BGU. 775, 9 (II p.), μετάδες P. Teb. 416, 16 (III p.), εἶνα δῆ P. Oxy. 1069, 35 (III p.), 1158, 14 (III p.), δίδω BGU. 261, 21 (II/III p.), P. Oxy. 121, 23 (III p.), P. Lond. 453, 10 II 319 (IV p.), (ἀπο)δίδο BGU. 261, 23 (II/III p.), P. Grenf. II 92, 7 (VI vel VII p.), δίδων P. Lond. 1393, 39 IV 66 (VIII p.) (this form of the participle is regularly used in the Aphrodito papyri ed.), δίδεται P. Lond. 1349, 17 IV 22 (710 p.); cf. ἀποδίδετω I Cor. 7, 3 (ἀποδιδότω A. Tischend.) ἀναδιδόναι βιβλίδια: cf. P. Oxy. 237 V 41 (186 p.).

35 βιβλίδια libellos, v. Grdzge p. XXXI adn. 2.

36sq. enumerat Serapio omnes quibus per Numerianum salutem dicit, ut Paulus apostolus in extrema epistula ad Romanos missa 16, 3—16 per-

multos per Romanos salutandos nominat. Qua in re danda est opera, ne quis praetermittatur, quod aegre fertur: Ἄλλοῦς πολλά σοι ἀπειλεῖ, ἐπὶ γὰρ πολλάκις γράψας καὶ πάντας ἀσπασάμενος αὐτὴν μόνον οὐκ ἠσπᾶσον P. Grenf. I 53, 9 (IV p.) vel ἡ μικρά μου Ἡραϊδοῦς γράφουσα τῷ πατρὶ ἐμὲ οὐκ ἀσπάζεται καὶ διὰ τί, οὐκ οἶδα P. Giss. 78, 7 (II p.). Quod ut evitetur, πάντας τοὺς ἐν οἴκῳ κατ' ὄνομα vel simile quid additur, velut hac in epistula Serapionis vel III Ioh. 15 ἀσπᾶσον τοὺς φίλους κατ' ὄνομα. Latinarum quoque epistularum in fine is ad quem scribitur hunc vel illum salutare iubetur, velut Cicero ad Att. XIV 21, 4 Atticae salutem plurimam velim dicas. Cf. Ziemann l. c. p. 326sq. Ἀπεινίαν: de hoc nomine v. Thes. L. L. II p. 293.

37 μητέρα: de ν nasali addita cf. E. Mayser l. c. p. 198sq.

40 πλεῖστα: plerumque hoc loco πολλά invenitur, velut BGU. 623, 5 (II/III p.) ἄσπασαι Ζάσιμον καὶ Λογγίνον . . καὶ Ὀτρινήλινα πολλά. σοῦ τὸ πορφύριν: persaepe pronominis genetivus sic collocatur, velut P. Oxy. 1064, 6 (III p.) εἰδώς σου τὸ σπουδαῖον. Seiungitur etiam a substantivo uno pluribusque verbis, velut BGU. 523, 18 οἰδᾶς μου γὰρ τὴν πρὸς ἐμὲ καὶ σὲ φιλίαν. πορφύριν pro πορφύριον usurpatur, qui frequentatissimus sermonis vulgaris usus est, cf. E. Mayser l. c. p. 260.

41 ἐπὶ σε ἀνέπεμψα: cf. P. Oxy. 1032, 50 (162 p.) ἀνέπεμψεν καὶ τοῦτο ἐπὶ σε. ἀσπάζεται . . . Λοπεινᾶς: saepe fit in epistulis et Graecis et Latinis, ut in fine salutem ascribat aliquis, velut in epistula Pauli ad Romanos missa 16, 21—23 vel Cicero ad Att. VI 1, 22 filiola tua gratum mihi fecit, quod tibi diligenter mandavit, ut mihi salutem ascriberes; gratum etiam Pilia . . . . . Igitur tu quoque salutem utrique ascribito. Cicero Graecis quoque salutandi verbis interdum hoc loco utitur, velut ad Att. II 9, 4 Κικέρων ὁ μικρὸς ἀσπάζεται Τίτον Ἀθηναῖον vel II 12, 4 καὶ Κικέρων ὁ φιλόσοφος τὸν πολιτικὸν Τίτον ἀσπάζεται.

10

FRAGMENTUM EPISTULAE

(P. 92)

saec. III p. Chr.

9 × 10 cent.

Empta est chartula ab homine Gizehensi. Dextera pars est epistulae litteris cursivis scriptae uncialibus admixtis.

Pag. adversa

Ὁ δεῖνα τῷ δεῖνι τῷ ἀδελ[φῷ] χα[ρ]ί[φ]ειν.
ἐπέμψαμέν σοι ταύτην τὴν ἐπιστολήν διὰ τῶν φυλάκων
ἐκπορευομένων, ἐπειδὴ δι' ἄλλ[ο]ου οὐ δύναμεθα πένσαι σοι·
.....το]ῦτό ἐστιν τὴν τιμὴν· ἀλλὰ πάλ-
5 ιν διὰ τῶν φυλάκων ἐπιστολήν πέν]σον ἢ διὰ Παησ[ί]ου Πανβεύτος·
.....χαρ]ίξω αὐτοῦ ὡς τῆς (τετάρτης)
ἄσπ]ασαι τὴν σύνβιον σου.
ἐ]ρωσθαι [εὐ]χομ[ε]ναι.

6 P. δ 8 prima q ex ε corr. esse vid.

.. fratri salutem. [Misimus ad te hanc] epistulam per custodes [qui proficiscuntur, cum per alium] non possimus mittere ad te. .. id est pretium. Sed retro [per custodes epistulam] mitte vel per Paesium Panbeutis. .. Saluta coniugem tuam. Valere precor.

1 ἀδελφῶ: appellatur ita non solum natus ex eisdem parentibus, sed etiam societatis alicuius sodalis (A. Deissmann l. c. p. 75).

2 φυλάκων: custodis, qui tabellarii fungitur munere, mentionem facit etiam P. Oxy. 931, 5 (II p.) διὰ τοῦ κομισαντος τὸ ἀπὸ σοῦ ἐπιστόλιον φύλακος.

3 ἐκπορευομένων: cf. BGU. 1078, 3 (39 p.) οὐ καλῶς δὲ ἐπόησας ἐκπορευομένων πολλῶν φίλων μὴ σηµάναί μοι. Tradunt epistulas eis, qui in eam regionem proficiscuntur, in qua ille est, ad quem mittunt. Queruntur hi sese non potuisse invenire qui proficiscerentur, velut Cicero ad Att. I 13, 1; gaudent illi, quod invenerunt, velut BGU. 1081, 2 (II/III p.) εὐκαίρουν εὐρών τοῦ πρὸς σε ἐρχομένου ἐχάσθη; dolent illi, quod qui advenit secum non tulit epistulam ab amico deditam, velut BGU. 845, 8 (II p.) λυπούμαι, ὅπότεν τις παραγένηται καὶ μὴ ἐνέγκῃ μοι ἐπιστολίδιον. πένσαι: cf. lin. 5 [πέν]σον: aliis quoque in chartis π littera, quae inter consonas est, excidit; velut P. Oxy. 528 (II p.) 11 ἔπεμσας 19 ἔπεμσε 24 ἔπεμσα, BGU. 602, 8 (II p.) πέμσον, BGU. 235, 15 (II p.) πεμθησομένους, P. Lond. 1354, 15 IV 29 (710 p.) πεμθέντι; in epistulis Luci Bellieni Gemelli P. Fay. 113—120 (I et II p.) inveniuntur πέμσις 113, 3. 11. 13. 114, 5. 18. 115, 15. 116, 6. 117, 8. 11. 118, 17. 119, 19. 28. 33. 34. 120, 3; πέμσαι 116, 20; πέμσομον 116, 18. 117, 14; πέμσαι 116, 15. 117, 6; πέμσον 117, 13; semel legitur πέμψις 118, 31. Alia contulit E. Mayser p. 166. Quod πένσαι est pro πέμσαι, comparetur πέντον, quod affert G. Crönert *Memoria Graeca Herculanensis, Lipsiae 1903* p. 68 adn. 1 e titulo Amorgi insulae; in eodem titulo προύπεν[πει]ψεν legis.

8 Spatio angusto non admittitur, ut [σὲ εὐχόμ]α[ι] reficiatur; neque opus esse pronomine illo multis demonstratur exemplis, velut P. Teb. 412, 5 (II p.), P. Teb. 419, 24 (III p.), P. Lond. 962, 8 III 210 (254 vel 261 p.), P. Lond. 948, 15 III 210 (257 p.), P. Lond. 973^b in marg. sin. III 213 (III p.), P. Fay. 135, 17 (IV p.).

11

FRAGMENTUM EPISTULAE

(P. 35)

s. III p. Chr.

17 × 16 cent.

Empta est haec charta cum aliis, quarum nonnullae Oxyrhynchi repectae sunt. Mutila est a summo et a sinistra parte, a qua in extremo interciderunt plurima. Scripta est epistula cursivis litteris; insigni forma ω littera est, ϛ, qualem e chartis s. II a. Chr. notavit E. M. Thompson *Handbook of greek and latin palaeography, London 1906* in tabula quae inter paginas 148 et 149 inserta est.

Pag. adversa

[κ[.....]ρα[.....]α
.....].ει[.....]ης· ἐλπιδῶ γὰρ εἰς θεὸν ὅτι παρακληθῆναι
βούλεται ὁ κύριός] μου ὁ Ἐ[πίμα]χος καὶ τάχα παραχωρεῖ τὴν συνωνὴν καθ' ἑ-
καστον ἀπὸ τοῦ μηνός] εἰσερχομένου τῷ κυρίῳ μου Εὐδαίμωνι· ὀχλεῖ μοι δὶλα ὁ Τρω-
5 ἶλος· δι' ὃ τὴν...].αν τάχει[ον] ἀπόστειλον αὐτ[ῶ], ἵνα μὴ οὕτως ὀχληθῶ·
.....ἀ]πέστειλ[α] ἐν ἰδεσειν τοῖς φίλοις τὴν τιμῆ[ν]· δέξαι καὶ ἅμα
.....τοῖς φίλοις] ἀπόστειλον· κερὸς γὰρ ἐστὶν τοῦ ἐπιξαι, μὴ ἀκούσω
.....ὅτι ἀπο]επιά ἐστὶν καὶ οὐκ ἐνι. κόμισον δὲ ἐν στυλάριον
διὰ τοῦ.....]σο.ν.η τῷ κυρίῳ μου ἀδελφῶ Πέτρῳ· τὰ δὲ ἄλλα τῶν
10 .....] ἐν τ[α]χει· οἶδεν γὰρ ὁ θεὸς ὅτι ἐπι
.....]ρανσω αὐτά· κόμισον δὲ διὰ τοῦ αὐτοῦ
..... τῷ κυρίῳ μου] ἀδελφῶ Ζημητρίῳ μείαν λίτραν
..... ἀπόστειλο]ν ἐν τάχει· μέντοιγε ὀλλῶν
.....]ενον ἰδῶν τοῖς φίλοις μὴ
15 .....α]ὐτῶ[ν] ἵνα μετὰ τῶν ἄλλων
] ἐρωσθῶσθαί σε εὐχόμαι πολλοῖς
] χρὸ[νο]ις, κύριέ μου ἀδελφ(ε).

4 l. Εὐδαίμωνι 1. δῆλα 5 l. τάχιον 1. ἀπόστειλον (item 7. 13) 6 l. ἀπ-
έστειλα 1. εἰδῆσιν (P. ἰδεσειν) 7 l. καιρὸς 8 l. ἀπρέπεια 1. κόμισον, v e
corr. P 12 l. μίαν 14 l. εἰδῶν (P. ἰδων) 15 P. ἵνα

.. Confido enim deo impelli [posse dominum] meum Epimachum et statim cessurum esse coemptionem singularum rerum [a mense] ineunte domino meo Eudaemone. Urget me manifesto Troilus; [qua de causa] .. quam primum mitte ei, ne ita urgear. .. nisi rebus variis amicis pretium; quas accipe atque cum .. amicis mitte. Occasio enim est impellendi, ne audiam .. neque decet neque fieri potest.' Perferri iubeas columnam parvam unam [per] .. domino meo fratri Petro; .. Perferri iubeas per eundem .. [domino meo] fratri Demetrio libram unam .. [mitte] quam primum. .. Salvete te precor multos per annos, domine mi frater.

2 ἐλπιδῶ γὰρ εἰς θεόν: comparatis his Novi Testamenti locis: αἱ ἐλπί-
ξουσας εἰς θεόν I Petr. 3, 5 et ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν Act. 24, 15 ab homine
Christiano (vel Iudaeo) confectam esse hanc epistulam puto. Rarissime in
chartis s. I—III p. Chr. scripta quae de Christianis sint offendis; antiquissima
epistula a Christiano inscripta papyro (P. Amh. 3a) inter annos 264 (265) et
282 (281) p. Chr. Roma in nomum Arsinoïtam missa est. Cf. *Grdzge* p. 130 sq.
A. Deissmann l. c. p. 141 sqq. Aliis quoque in epistulis sed Byzantina
aetate scriptis talia inveniuntur, velut P. Amh. 144, 19 (V p.) ἐλπείδα δὲ
ἔχομεν εἰς τὸν θεόν ἵνα .. P. Grenf. I 64, 6 (VI vel VII p.) ἐλπίζω εἰς τὸν
θεὸν ὅτι .. P. Lond. 1349, 28 IV 22 (710 p.). P. Lond. 1361, 6 IV 36 (710 p.).
BGU. 874, 11 πιστεύομεν εἰς τὸν πάντων δεσπότην ὅτι .. BGU. 547, 4. [Liba-
nius] *charact. epist.* p. 36, 17 Weichert ἐλπίζω γὰρ εἰς τὸν βασιλέα τῶν ἀπάν-
των θεὸν ὅτι .. Qui Christiani non erant, haec fere dicebant ἐλπίζω δὲ θεῶν

θελόντων . . . διαφεύξεσθαι P. Amh. 131, 5 (II p.), ἐλπίζω τὰν προκόσαι τῶν θεῶν θελόντων BGU. 423, 17 (II p.). Quod scriptum est ἐλπίδω atque lin. 12 Ζημητριῶ, apparet ζ et δ litteras eodem fere modo pronuntiatas esse. Quod aliis quoque chartis demonstratur: P. Oxy. 1069 (III p.) 10 σπονδάδεις 32 χρηδεις. P. Oxy. 1158 (III p.) 16 τὸ Κνείξιν 22 ζειαβαλεῖν. Cf. Crönert l. c. p. 95, Maysner l. c. p. 204. παρακαλέω in epistulis privatis usurpatum ut in Novo Testamento (A. Deissmann l. c. p. 129 adn. 12); in Copticis quoque epistulis est, cf. *Mitt. P. R.* V p. 46.

3 [βούλεται]: cf. P. Amh. 145, 4 (IV vel V p.) [βούλο]μαι μὲν καταξιοθῆναι. ἐλπίζω in epistulis Graecis cum inf. praes. verbi coniungitur (cf. II Joh. 12) ut *spero* in Latinis (cf. Cic. ad Att. I 1, 1. 2. ad fam. IV 6, 3).

4 δῖλα: neutr. plur. pro adverbio ut πολλά, πλεῖστα; quod vulgaris Neo-Graecorum sermonis est proprium, cf. A. Thumb *Handbuch der neugriechischen Volkssprache. Straßburg 1910*² p. 72.

5 τάχειον: quo loco in epistulis Latinis *quam primum, quam celerrime* invenitur, in Graecis ταχύτερον, τάχιον, ταχέως, ἐν τάχει, κατὰ τάχος, διὰ τάχους, διὰ ταχέων, ἐντάχειον (BGU. 814, 33 quod confusum esse videtur e τάχιον et ἐν τάχει verbis) sim. sunt.

6 cf. BGU. 276, 21 (II/III p.) λαβὼν τὴν τιμὴν τῆ μητρὶ μου ἀποκατάστησον ἢ τὸ εἶδος. Res variae una cum hac epistula mittuntur, ut accipiat a tabellario is ad quem dedita est et ad amicos perferendas curet; cf. P. Oxy. 937, 29 (III p.) δέξεε γ σακκούδια π(αρά) τοῦ Ἀντινοῦ τοῦ σοι τὰ γράμματα διδόντος.

8 οὐκ ἐνι fieri non potest ut P. Strassb. 35, 19 (IV/V p.) φρόντισόν μου δὲ περὶ τῶν ἐλεῶν . . . ἐπιδή ἐν Ἀλεξανδρίᾳ οὐκ ἐνι. Invenitur ἐνι inest BGU. 1141, 7 (14 a.) ἐν τῇ πρώτῃ μου ἐπιστολῇ οὐθὲν ἀμάρτημα ἐνι αλ. στυλάριον: cf. P. Iand. 9, 39.

9 ἀδελφῶ: quod fortasse ab homine Christiano confectam esse hanc epistulam supra diximus, appellatos esse *fratres* sodales societatis alicuius iterum moneo; cf. P. Iand. 10, 1.

10 οἶδεν γὰρ ὁ θεός: per deum, qui nihil nesciat, saepius in epistulis affirmatur, sive eadem quae in hac sunt verba usurpantur, velut P. Strassb. 35, 14 (IV/V p.), P. Oxy. 1165, 8 (VI p.) al., sive alia, velut μάρτυρός ἐστιν ὁ θεός P. Gen. 54, 6 (IV p.), μαρτυρεῖ μοι ὁ θεός P. Oxy. 1164, 11 (VI vel VII p.), ἐπίσταται ὁ θεός P. Lond. 1359, 8 IV 34 (710 p.), γινώσκει ὁ θεός P. Lond. 1338, 7 IV 8 (709 p.), P. Lond. 1380, 19 IV 52 (711 p.).

13 μέντοιγε primo loco etiam P. Oxy. 531, 19 (II p.).

16sq. cf. Ziemann l. c. p. 342. P. Gen. 62, 19 (IV p.) in extrema parte epistulae Graecae haec sunt *et te per multos annos bene valere*.

12

SOERIDIS AD APHYMUN EPISTOLIUM MEMBRANACEUM

(P. 3)

s. III vel IV p. Chr.

11,5 × 9 cent.

Empta est haec membranula cum chartis ad Theadelphiam et Euhemeriam pertinentibus. Ab imo et maximam partem a dextro latere mutila est. Scripta est epistula litteris uncialibus.

Χαίροις Ἀφυμοῦ παρὰ Σοι-
ρίδος. γινώσκιν σε θέλω
περὶ τῶν κεραμίδων ὧν
ἔγραψές μοι, Παρδαλάς [ρὺ-
5 χ εὔρε θῆτ[ας] ὦ[ν χ]ρία [ἦν·
λέγι ἢ ὠσε[. . . . . —
χαν ἢ ἀπῆ[λθον· τὰς . . . .
δαπάν[ας] π[ρός σ]ε ἀ[νέπεμ-
πόν ποθεν δ[.]θῆμι . [. . —
10 λαγη· πέμπο τ[. . . . .
πρός] σε . [. . . . .

1 l. Σοηρίδος

2 l. γινώσκιν

5 l. χρεία

6 l. λέγει

10 l. πέμπο

Salus tibi, Aphymu, a Soeride. Scire te volo de tegulis, de quibus scripsisti ad me, Pardalam non invenisse mercenarios, quibus opus erat . . . impensas tibi misi alicunde . . . ; mitto . . . tibi . . .

E permultis epistulis in Aegypto repertis sola haec membranulae inscripta esse videtur. Neque solebant qui epistulam conficiebant membrana uti nisi chartae inopia coacti; cf. Th. Birt *Antikes Buchwesen. Berlin 1882* p. 61 sq. 70, K. Dziatzko in Pauly-Wissowa s. v. *Brief*, V. Gardthausen *Griechische Paläographie I. Leipzig 1911*² p. 166.

1 χαίροις vel χάρει in epistulae initio aetate Romana invenitur, sed non frequenter. Quod exordium ab usu communi abhorrens Ziemann l. c. p. 295 sq. excusat, cum illas epistulas magna ex parte ab hominibus ineruditis scriptas esse dicit; haud aliter iudicat H. Haas in censura opusculi a Ziemann confecti *Berliner philol. Wochenschr.* XXXII 11 p. 332 sqq. Sed non persuaserunt mihi. Nescio an hoc praescriptum proprium epistularum fuerit illorum, quibus familiarissimus erat usus: alloquitur ita pater filium P. Strassb. 37, P. Lond. 899 II 208, P. Oxy. 1063, filius patrem BGU. 821, frater fratrem BGU. 435, amicus amicum P. Oxy. 933. Repugnat praescripti naturae (ὁ δεῖνα τῶ δεῖνι χαίρειν sc. λέγει) παρὰ vel ἀπό praepositio coniuncta cum nomine eius qui epistulam mittit; cf. G. A. Gerhard *Untersuchungen zur Geschichte des griechischen Briefes I* (Philologus 64) p. 34 adn. 19, Ziemann l. c. p. 298. Simile est praescriptum epistulae Latinae P. Oxy. 32 (II p.) *Iulio Domitio tribuno mil(itum)*

leg(ionis) ab Aurel(io) Archelao benef(iciario) suo salutem. Ἀφνμοῦς nomen numerandum est in magna copia nominum, quae finiuntur syllaba -ους quibusque saepe dei vel deae nomen inest; adduntur et viris, velut Ἀκοῦς Σαταβοῦς, et mulieribus, velut Ἀφροδιτοῦς Διονυσσοῦς, longe plurima mulieribus. Ἀφνμοῦς utrum viri an mulieris fuerit nomen, hac epistula non discernitur; neque usquam praeterea inveni. Σοηρίδος pro Σοήριος genetivi forma usitatior, ut Θεῆριος deae nominis inveniuntur genetivi et Θεηρίδος (P. Oxy. 46, 8 [100p.]) et Θεήριος (P. Oxy. 806 [21/20 a.]).

2 γινώσκιν σε θέλω verba a primo p. Chr. saeculo in epistulis, imprimis initio, inveniuntur; usurpantur et γινώσκειν σε βούλομαι P. Lond. 981, 13 III 241 (IV p., cf. Paulus Phil. 1, 12), γινῶναι σε θέλω P. Lips. 111, 6 (IV p.), γινώσκιν ἐθέλω BGU. 948, 4 (c. IV/V p., nisi forte legendum est γινώσκιν <σ>ε θέλω). Ut alias locutiones in epistulis aetatis Lagidarum usurpatae amplificari a primo p. Chr. saeculo haud raro animadvertitur — velut ἔρωσο valedicendi verbo ἔρωσθαί σε εὐχομαι praefertur —, ita γινώσκειν σε θέλω loco γίνωσκε verbi est. Sed et ἔρωσο etiam in epistulis p. Chr. confectis invenitur neque omnino amplificata illa locutione ἔρωσθαί σε εὐχομαι motum est ex eis, et γίνωσκε aetate Romana, quamquam haud saepe, in epistulis scriptum legitur, velut P. Oxy. 295, 2 (c. 35 p.), BGU. 1078, 2 (39 p.), P. Fay. 117, 3 (108 p.), BGU. 601, 6 (II p.), P. Gen. 74, 3 (III p.), P. Strassb. 37, 2 (III p.). Una inveniuntur in eadem epistula P. Giss. 11 (118 p.) γινώσκειν σε θέλω (lin. 4) et γίνωσκ<ε> (lin. 20). Cum γινώσκειν σε θέλω verbis comparentur haec a Cicerone saepissime usurpata illud (haec, id) te scire volo (volui), velut ad Att. II 23, 2 ad fam. XVI 11, 3 al., cum γίνωσκε illo scito Ciceronis, velut ad fam. VI 14, 1.

3 περὶ τῶν κεραιδῶν ὧν ἔγραψές μοι: cf. P. Oxy. 1220, 9 (III p.) περὶ τῆς λέξις (l. λέξεως) τοῦ οἴνου οὗ ἔγραψές μοι.

4 ἔγραψες: aoristi sigmatici pers. 2 sing. saepe finitur syllaba -ες, velut P. Oxy. 119 (II vel III p.) 2. 11 ἐποίησες 3 ἔπλευσες 11 ἔπεμψες; confunduntur enim aoristus sigmaticus et asigmaticus. Neo-Graecorum qui sermone vulgari utuntur utrumque aoristum eisdem finiunt syllabis -α -ες -ε -αμε -ετε (-ατε) -άν, cf. A. Thumb l. c. p. 145. Παρδαλᾶς nomen invenitur P. Oxy. 1044 II (173/4 vel 205/6 p., adn. ad I 22), BGU. 250, 20 (II p.), CIGr. III 29, 4744. 4812.

6 Haud scio an legere possis δ[ο]θην<α>ι, infinitivo aor. pass. eodem modo usurpato quo P. Flor. 139, 3 (III p.) τὰ . . . καμήλια . . . ἀπόστειλον εἰς τὴν πόλιν παραδοθ(ῆναι) Μαξίμω. De impensis dandis cf. BGU. 93, 2 (II/III p.) κατάστησον αὐτοὺς εἰς Μέμφιν καὶ τὸ ναῦλον αὐτῶν καὶ τὴν δαπάνην αὐτ(ῶν) δός.

11 Iure dicas secuta esse πρός σε verba haec fere διὰ τοῦ κομιζον|τός σοι τὸ ἐπιστόλιον; lin. 10 enim Soeris scribit se mittere aliquid, quod translatum esse per tabellarium verisimile est. Similia sunt BGU. 615, 11 (II p.) εἰάν σοι ἐνέκη καλάθιν ὃ κομιζόμενός σοι τὸ ἐπιστόλιον, πέμπω vel P. Oxy. 530, 10 (II p.) κόμισαι παρὰ Χαιρήμονος τοῦ κομιζοντός σοι τὸ ἐπιστόλιον ἀργυρίου δραχμᾶς . . .

13

EUBII AD PHILOXENUM FILIUM EPISTULA

(P. 32)

s. IV p. Chr.

10 × 15 (18?) cent.

Empta est haec charta cum aliis, quarum nonnullae Oxyrhynchi repertae sunt. Mutila est a dextera et a summo. Frustum 5 fere cent. altum 4 latum, in quo reliquiae linearum 2—6 et septimae lineae litterae]εθα οεισ.[sunt, pertinere huc non pro certo affirmatur, quamquam materia scripturaque non dissimili est. Scripta est epistula cursivis litteris, satis crassis; quae nonnullis evanuerunt locis.

Pag. adversa

[Φιλοξένω τῷ νιῶ]
 [παρὰ τοῦ π]ατρός.[
 ]. πολφ.[
 ]νους καί.[.] ασ[
 5]ειμηπο[.].[
 ]. μανγα.[
 κ[αλῶ]ς σεσώσ[μ]εθα οεισ.[. . . . .
 καὶ ἀνευ βλάβους. θέλησον οὖν, [τέκνον, δη-
 λῶσαι ἡμῖν τὸ τῆς καταστάσεώς σου, καὶ με-
 10 ριμνεῖσεις ἅπαντα τὰ κατὰ σέ [δηλῶσαι, ἵνα
 ἀμεριμνήσωμεν καὶ εἰ ἀνόσει[τος εἰ γράψον,
 καθὼς καὶ ἡμεῖς ὑπὲρ ἁπάντων τῶν ἐν τῷ νο-
 μῷ σοι γράψωμε[ν]. ἢ τί καὶ ἐσηλ[θέ σε περὶ ἐκα-
 τέρου τῶν χώρων; ὑπέλιψα[ς] προσδοκ[ῶντα παρὰ
 15 σοῦ σι<τ>α[ν] μὴ ἐχόντων ἡμῶν κριθᾶς, [πρὸς ἡμᾶς
 μήτε ἀπαντήσας μήτε ἀποκριθεῖ [χρησάμενος.
 τάχειον οὖν ἀπάντησον πρὸς ἡμ[ᾶς, ἵνα μετὰ
 χαρᾶς σε ἀπολάβωμεν καὶ εὐθυμησ[αι δυνώμεθά
 σε. προσαγορεύει σε Ἡγάλη καὶ σε ἀντα[σπάξεται πολλὰ
 20 καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ σου κατ' ὄνομα ὄλ[οι. . . . .
 λαν ὀρεσαι καὶ ἐκδεχόμενοι τῷ ἐλαφ[. . . . .
 καὶ οὐδὲ εἰσφαταί. . . . . ε. . . ἔρωμε[νον σε
 προκόπτειν, Φιλόξε[νε, εὐχομαι
 χρόνοις πολλοῖς.]
 25 ἀλλὰ τὴν ἀλ]ήθειαν δήλωσον μοι θς χαρίζων μοι πετόμενος ἔρχοιθ.
 9 l. ἡμῖν l. μεριμνήσεις 11 l. ἀμεριμνήσωμεν l. ἀνόητος 13 l. γρά-
 φωμεν 14 l. χοίρων l. ὑπέλειψας (P. ὑπελιψας) 15 l. σιταίαν 17 l. τάχειον
 21 καί, κ corr. ex ε P. 25 in margine sinistra; supra ε εσχ semicirculus ex-
 stat, qui quid sibi velit nescio In pag. aversa ante νιω decusses ni fallor duo,
 supra alterum nescio quid ovati lineola percussum

Papyri Iandanae. II

Pag. aversa

] νίῳ Φιλοξένῳ
] E[ύβ]ει[ο]ς ὁ πατήρ

[Philoxeno filio a] patre. . . bene salvemus . . . et sine damno. Iam velis, [mi fili,] nuntiare nobis, quo sis statu, atque curabis, ut omnia tua [nunties, ne] solliciti simus; atque [scribe] sanusne sis, ut nos quoque de omnibus qui in nomo (?) sunt tibi scribimus. Quid tandem invasit te de utroque porco? Reliquisti expectantem a te saginam, cum nos non haberemus hordeum; neque ad nos devenisti neque responso usus es. Quam primum igitur deveni ad nos, ut cum gaudio te recipiamus et hilarare [possimus] te. Salutatur te Hecale et te resalutat [multum] et omnes fratres tui nominatim universi . . . Validum te progredi, Philoxene, precor per multos annos. Age quae vera sunt, nuntia mihi . . . mea gratia advola et veni.

Quam similis est haec epistula illi quae ab Hermocrate patre ad Chaeream filium confecta est, BGU. 530 (I p.): interrogat pater filium de valetudine; vituperat eum quod neque respondit epistula scripta neque devenit; invitat eum, ut revertatur. Ἐρμοκράτης Χαιρᾶ τῷ νίῳ χαίρειν. πρὸ τῶν ὄλων ἐρῶσθαι σε εὐχομαι . . . . .] δέομαι σε ε[. . . . .] γράφειν περὶ τῆς ὑγίαιας σου καὶ ὅτι βούλι· καὶ ἄλλοτέ σοι ἔγραψα περὶ τῆς τ[. . .] ψυα καὶ οὔτε ἀντέγραψας οὔτε ἤλθας· καὶ νῦν, αἰδῶν μὴ ἔλθης, κινδυνεύω ἐκστῆναι οὐ ἔχω καιροῦ . . . ὅθεν ἀνανακῶς ἐλθέ. . . ἀσπάζεται σε ἡ ἀδελφή σου Ἐλένη καὶ ἡ μήτηρ σου μέμφεται σε, ἐπὶ μὴ ἀντέγραψας αὐτῆ. ἐρῶσθαι σε εὐχομαι. παοῖνι θ.

7 καλῶς σε σῶσμεθα: cf. BGU. 332, 6 (II/III p.) ἐχάρην κομισαμένην γράμματα ὅτι καλῶς διεσώθητε.

8 τέκνον addidi, quamquam in aversa parte est νίῳ Φιλοξένῳ. Solent autem pater et mater in ipsa epistula filium alloqui τέκνον, etsi in praescripto salutem dicunt τῷ νίῳ vel inscriptione τῷ νίῳ perferri epistulam iubent: P. Gen. 74, 1 (III p.) Ἡραῖς Ἀγριππίνῳ τῷ νίῳ πλείστα χαίρειν. πρὸ μὲν πάντων εὐχομαί σε ὑγειαίνειν καὶ προκόπτειν. γείνωσκε, τέκνον, ἀπεληλυθῆναι ἐμέ. P. Amh. 136, 1 (III p.) Ἀπίων Ὀρίωνι τῷ νίῳ χαίρειν 4 γράφω σοι, τέκνον, . . . BGU. 380, 1 (III p.) Ἡ μήτηρ[ο] . . . ἐλόχῳ τῷ νίῳ χαίρειν 19 μὴ οὖν ἀμελήσης, τέκνον, γράψε μοι. P. Oxy. 930, 18 (II/III p.) ὥστε οὖν, τέκνον, μελησάτω σοι, in tergo Πτολεμαῖῳ νίῳ. P. Oxy. 531 (II p.) 1. 28. 1219 (III p.) 1. 17. terg.

9 τὸ τῆς καταστάσεώς σου: cf. P. Oxy. 1068, 17 (III p.) ὕπαρξε αὐτοῖς καὶ τὰ τῆς σῆς σπουδῆς. κατάστασις est status Corp. Gloss. Lat. II 188, 6; cf. P. Grenf. II 91, 3 (VI vel VII p.) μαθόντες . . . τὴν ὑγίαιαν ὑμῶν καὶ τὴν κατάστασιν ἐπλήσθημεν χαρᾶς. Similiter atque Eubius pater scribit Cicero ad Att. VI 1, 23 velim scire, qui sit status eius.

10 μεριμνεῖσεις iuxta θέλησον (lin. 8) ἀπάντησον (lin. 17); delectantur tali variatione qui epistulas conficiunt: P. Fay. 117, 6 (108 p.) αἰάν σοι δῶξῃ, πέμσαι αὐτῷ . . . . . πέμισις ἡμῖν . . . . . πέμισις . . . . . πέμισον. τὰ κατὰ σέ sc. πράγματα, cum legamus in P. Oxy. 131, 2 (VI vel VII p.) διδάσκω τὸν ἐμὸν ἀγαθὸν δεσπ(ότην) τὸ κατ' ἐμέ πρᾶγμα. Talia in chartis iam Lagidarum aetatis inveniuntur, velut P. Eleph. 13, 1 ἐχάρην ἐπὶ

τῷ με αἰσθῆσθαι τὰ κατὰ σέ. Sic Paulus apostolus ad Colossenses 4, 7 scribit τὰ κατ' ἐμέ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικός. δηλώσαι ἵνα ἀμεριμνέσωμεν: cf. P. Lips. 105, 19 (I/II p.) ἵνα μέντοι ἀμεριμνότερον ἔχῃς γράφω σοι. P. Lips. 110, 14 (III/IV p.) κἂν διὰ λόγον μοι πέμψῃ εἰ δλοκληροῖς ἢ ὡς ἦς ἵνα ἀμεριμνος ᾖ. ἀμεριμνέσωμεν pro ἀμεριμνήσωμεν est, cf. E. Mayser l. c. p. 358sq.

14 ὑπέλιψας: aoristus sigm. invenitur iam in charta a. Chr. n. scripta, BGU. 1141, 18 (c. 14 a.) κατέλιψα, ceterum cf. E. Mayser l. c. p. 364. 401.

15 σι(τί)αν: cf. Luc. 15, 23 al. τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Phryn. s. v. ἄκλος: . . ὄων δ' ἐστὶ σιτία. κριθάς: hodie quoque hordeo saginantur porci.

16 ἀπαντήσας: ἀπαντᾶν (vel καταντᾶν P. Teb. 59, 3 [99 a.]) est devenire, itaque ἀπαντητήριον P. Iand. 17, 3 domus, in quam devertuntur. ἀποκρίσει χρησάμενος pro ἀποκρινάμενος est ut P. Gen. 14, 4 (aet. Byz.) προσελεύσει χρησάσθαι pro προσελθεῖν (lin. 3) vel P. Lond. 1380, 3 IV 52 (711 p.) πολλάκις φαινόμεθα γράμμασιν ἡμῶν χρησάμενοι πρὸς σέ pro γραψάμενοι. In Copticis quoque epistulis ἀπόκρισις (ἀποκρῆσις) usurpatur.

17 ἵνα μετὰ χαρᾶς σε ἀπολάβωμεν: cf. Matth. 13, 20 οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθύς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν. P. Lips. 110, 6 (III/IV p.) εὐχόμενος ὅπως δλοκληροῦσάν σε καὶ ὑγαιίνουσαν ἀπολάβω. Luc. 15, 27.

19 προσαγορεύω usurpatur in epistulis eisdem modis quibus ἀσπάζομαι; P. Oxy. 1070, 46 (III p.) una inveniuntur τοὺς ἡμῶν πάντας κατ' ὄνομα προσαγόρευε καὶ ἀσπασε. In epistulis litterariis προσαγορεύω verbum saepius exstare illo ἀσπάζομαι statuit Ziemann l. c. p. 328. Ἡκάλη nomen legitur in sepulcri titulo aetatis Romanae (G. Lefebvre *Inscript. Grecques de Tehnéh* — qui Asiae locus est — num. 93, *Bull. Corr. Hell.* XXVII [1903] p. 341—390); nam quod G. Crönert *Jahreshefte des Oesterr. Arch. Inst.* XII 2 (1910) p. 206sq. contendit legendum esse in num. 92 ἡ καλὴ Θωμασία *Λκε*, et in num. 93 ἡ καλὴ *Λι*, non probo: quid sibi vult lapis funerarius, cui sola haec inscripta sunt ἡ καλὴ (num. 93) addito annorum numero? deest nomen proprium! neque lapidis partem interisse indicat Lefebvre. Praeterea non est ἡ Καλή, cum in ceteris titulis nominibus propriis non addatur articulus nisi adiectivo ornatis, velut num. 127 ἡ μακαρία Ταρῆ. Neque in hac epistula legi potest προσαγορεύει σε ἡ Καλή, quod in salutationibus talibus articulus deesse solet. ἀντασπάζεται resalutat, cf. [Libanii sophistae] *charact. epist.* p. 55, 4 Weichert ἀντασπάζομαι τοῖνυν τὴν ἐμοὶ τιμίαν σου κεφαλὴν. Hecalae igitur Philoxenus salutem dixerat, sive ad eam epistulam miserat sive alterius epistulae addiderat salutationem suam.

20 πάντες οἱ ἀδελφοί σου κατ' ὄνομα ὄλοι: cf. P. Lond. 404, 13 II 305 (346 p.) ἀσπάζομαι . . . . . πάντας τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ ὄλους κατ' ὄνομα.

23 προκόπτειν est progredi, cf. BGU. 423, 17 (II p.) ἐλπίζω ταχὺ προκόσαι. P. Gen. 74, 3 (III p.) εὐχομαί σε ὑγειαίνειν καὶ προκόπτειν. Paulus ad Galat. 1, 14 προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας.

25 θς quod θεος esse solet quid hoc loco sibi velit, non assequor. χαρίζων: activum rarissimum, v. Stephani *Thes. s. v.* χαρίζομαι sub finem. Quod monet pater filium, ut advolet ad patrem desiderio affectum, comparetur

P. Giss. 17, 10 (II p.) ὄφελον εἰ ἐδυνάμεθα πέτασθαι καὶ ἐλθεῖν καὶ προσκυνῆσαι σε. Simillima Cicero in extrema scribit epistula, velut ad Att. II 18, 4 sed ita te para, ut si inclamaro, advoles. II 13, 2 advola in Formianum. II 24, 4 te rogo, ut plane ad nos advoles. Solent in sinistro margine esse, si quae adduntur epistula ad finem perducta, transverso versiculo scripta (cf. Cicero ad Att. V 1, 3), quia hic spatium quoddam vacuum relinquere, in dextera parte extremum ad marginem pergere consueverant. In epistularum adlatarum voluminibus (Cic. ad Att. IX 10, 4) quae postrema advenerat epistula sinistro margine suo agglutinabatur antecedenti, velut BGU. 1203—1209 (29—23 a.). Cf. H. Peter *Der Brief in der römischen Litteratur, Leipzig 1901* p. 33, A. Deissmann l. c. p. 170.

14

PSOITIS AD MATREM EPISTULAE FRAGMENTUM

(P. 77)

s. IV p. Chr.

9×8 cent.

Empta est haec charta cum aliis, quarum nonnullae Oxyrhynchi repertae sunt. Inde a septima linea maior pars abrupta est; finis periiit. Litterae unciales potius quam cursivae sunt.

Pag. adversa

Κ]υρία μου μητρ[ι. . .]ρα παρὰ [Ψό-
ιτ]ος χαίρειν. πρὸ μ[έν] πάντων
εὐ]χομαι τῷ ἐν ὑψίστ[ω] θεῷ περὶ
τῆς] δλοκληρίας σου. [κ]αθὼς εἰ[π]ές
5 μοι] ἄπελθε εἰς Λύκ[ου], ἀπῆλθ[ον]
ἐπο]ήσα ἐκεῖ πέτε ἡ[μ]έρας ζητῶν
.....]αη[. . .]ρ αὐτὸν με-
..... ἀλλ]ὰ μὴ νομίσις
.....]χα αὐτὸν Λύκου
10 .....σ]τρατιωτῶν
.....]α[. . . . .]

Pag. aversa

. . . .ρα παρ]ὰ Ψόιτος

5 ἄπελθε, prius ε ex α corr. P. 8 l. νομίσις ψοίτος P. ipsa quoque

Dominae meae matri . . . rae Psois salutem. Ante omnia precor deum, qui in alto est, ut salva sis. Ut dixisti mihi 'proficiscere in Lyci domum' profectus sum; versatus sum ibi quinque dies et indagavi . . .

1 sqq. Ψόις nomen invenitur P. Strassb. 31 sq. V 5 (194 p., Arch. IV p. 123). P. Lips. 111, 3 (IV p.) digna est, quae cum hac epistula Psoitis comparetur: πρὸ μὲν πάντων εὐχομαι τῷ ὑψίστῳ θεῷ περὶ τῆς σῆς ὑγίας καὶ δλοκληρίας, ἵνα

ὑγιένοντά σε καὶ εὐθυμοῦντα ἀπολάβῃ τὰ παρ' ἐμοῦ γραμματίδια. Iudaei solebant appellare deum quem precabantur θεὸν ὑψίστον, *Grdsze* p. 129. Wilamowitz *Stzgsber. Berl. Akad.* 1902 p. 1094. τῷ ἐν ὑψίστῳ θεῷ: cf. Luc. 2, 14 δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ sim.

5 εἰς Λύκου: sc. οἰκίαν, cf. P. Iand. 20, 5 εἰς τὴν Ποσόμπος vel P. Oxy. 472, 4 (130 p.) ἀπὸ δὲ τῆς ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ κληρονομεῖν μέλλοντος υἱοῦ προῆλθε. P. Oxy. 1215, 4 (II vel III p.) μὴ ἀπέλθης εἰς τὸ Σατύρου. P. Fay. 132, 4 (III p.) εἰς τὰ Τίτον. Qui usus nostris quoque diebus in sermone vulgari Neo-Graecorum obtinetur: ἐπῆγε στοῦ Γιάννη, cf. A. Thumb l. c. p. 31.

6 ἐποίησα: ἡμέρας, μῆνας . . ποιεῖν est transigere dies, menses . . ; similia afferantur P. Par. 47, 21 (II a.) δύο ἡμέρας ποιεῖ. P. Fay. 117, 11 (108 p.) ἐπὶ Ἐρασος τὰ Ἀρποχράτια ὧδε τάχα ἰδ πνήσι. P. Flor. 137, 4 (III p.); Cyrillus Alex. ep. 54 (Migne 77 p. 289 C); scripsit Iacobus apostolus 4, 13 ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτόν; similia Act. 18, 23. 20, 3. πέτε pro πέντε, nasali ν non scripta, ut saepe in chartis, velut P. Iand. 6, 2 ἐ τοῖς. 14 ἡμῶ τὸν. 18 ἀφ<ή>καμε τοῖς; v. E. Maysner l. c. p. 191.

15

EPAGATHI AD ANNIANAM EPISTULAE FRAGMENTA

(P. 75)

s. IV p. Chr.

11×5, 2,5×10,5, 7,5×12,5 cent.

Empta sunt haec fragmenta cum chartis, quarum nonnullae Oxyrhynchi repertae sunt. Quamquam non certum, tamen pro materia papyri et litterarum forma verisimile est haec tria fragmenta unius epistulae partes esse. Scripta est epistula litteris cursivis.

frgm. I pag. adversa

Κυρία] μου ἀδελφῆ Ἀννειανῆ Ἐπάγαθος [χαίρειν.
πολλ]ὰ ἐπεύχομαι παρὰ τοῖς θεοῖς τὴν δλοκληρε[αν σου καὶ
πάντ]ων {τῶν} ἀγαπώντων ὑμ[ᾶ]ς ἡχοῦσα [. . .].[
] . . .ε[

frgm. II pag. adv.

τ]ὴν π.[
]εἰερω[ν]
στ]ρατιεω[τ
]εἰ ὁ δοῦξ[
5]ω ὑπέρ[
πα]ρὰ τοῦ π[
εἴ]να φα[
προ]σωπο]
ἐλ]εωπωλ[

frgm. III pag. adv.

]χεσε.[
]ἀπαρτήσεται ἀπὸ τοῦ μι[
ἀλλ]ὰ μὴν ἐδειώξεται μαι ὅτ[ι
]σεια σου καὶ εὐρέθην ὑστ[ερ
5]καὶ Βαβ[υ]λ[ῶν]α ἐπαυτη[σ
δ]ημοσίου ἡκω[λ]ούθει[
]ἐμέ· πὸς εὐχαριστῶ[
]αιε μὴ ἔμελον ὑπέπιν οὐ[
]εἴνα μὴ εἰς τὴν Συρίαν[

10]θετω.[10 ἐν]ένκαι· οὐκ ἐπέτυχον περὶ α[
πε]ρεῖ ωδ[κέρρημ]ά σοι δραχμὰς χειλείας[
]λουη [. . .] δοθη[
]αὐτὸν ἔπεμψ[ας
]ν αὐτοῦ τοῦ ἀδελφου
15]τριον οὐ μόνον
].[

frgm. I pag. aversa

διὰ Δι[δύμου?

I 11. Ἀννιανῆ 21. δλοκληρίαν 3 P. ὕμας II 21. ἱερῶν 31. στ[ρα-
τιω[τ 9 l. ἐλ]αιοπωλ[11 l. πε]ρεῖ III 21. ἀπαρτήσατε 31. ἐδιώξατέ με
6 l. ἠκολούθει, P. ηη corr. ex ιη, λ ut vid. ex ο 7 l. πῶς εὐχαριστῶ 8 l. ἔμελ-
λον 1. ὄφεπειν 9 l. ἵνα 10 l. ἐνέγκαι 1. περὶ 11 l. χιλίας 12 P. λοῦη

Dominæ meae sorori Annianæ Epagathus salutem. Multum precor deos, ut tu et omnes qui ament vos salvi sitis. . .

I 1 Haud raro uxor ἀδελφῆ appellatur, cf. A. Deissmann l. c. p. 109 adn. 4.

2 ἐπεύχομαι παρὰ τοῖς θεοῖς τὴν δλοκληρείαν σου καὶ: cf. P. Lond. 239, 5 II 297 (c. 346 p.) εὐχομε γὰρ καὶ παρὰ τῷ κυρίῳ τὴν δλοκληρίαν Κων-
σταντίου καὶ Δόμου.

3 πάντων τῶν ἀγαπόντων ὑμᾶς: horum omnium qui ament vos (nos) potius in extrema epistula salutationibus memoria fieri solet, velut BGU. 984, 21 (IV p.) προσαγορεύω τὰ τέκνα σου καὶ . . . . . καὶ πάντας τοὺς ἡμᾶς ἀγαποῦντας.

II 4 δοῦξ: militibus, qui in Aegypto erant, Diocletianus ducem praefecit, cf. *Græge* p. 73.

I p. av.: διὰ Δι[δύμου?] verbis quae in tergo fragmenti I sunt tabularius nominatur, qui hanc Epagathi epistulam ad Annianam pertulit. Quod aliis quoque in epistulis observatur, velut BGU. 385 v. (II/III p.) ἀπόδος Σωκράτη Σιφᾶ ἀπὸ Σεργίλλια θυγατρὸς διὰ Σαραπάμμωνος ἀδελφοῦ αὐτῆς. P. Strassb. 26 v. (IV p.) ἀπόδος δι' Ἀύρη(ηλίου). CIGr. 5109. 31, 15 in parte aversa testae διὰ Παμέου. Etiam in Pauli apostoli epistularum subscriptione saepe tabularius nominatur, velut ad Ephes. διὰ Τυγκοῦ. In tabulario illius familiae, ad quam epistulae BGU. 1203/1209 (29/23 a.) missae sunt (cf. P. Iand. 13 adn. 25), epistulis compluribus in parte recta inscriptum est, quo anno, mense, die redditae sint familiae; additur in charta 1207, per quem perlata sit Ἐλ(αβον) L γ' Ἀθῶν θ' διὰ Πτολ(λίωνος); quibuscum conferas P. Oxy. 1022, 24 (103 p.) accepta VI K(alendas) Martias ann(o) VI imp(eratoris) Traiani n(ostri) per Priscum singul(arem). P. Lond. 1356 v. IV 31 (710 p.) + μ(ηνι) Παχῶ(ν) ἰ(ν)δ(ικτίωνος) θ' ἡνῆχθ(η) δ(ιὰ) Οὐβε[ε]δ[ε] βερε(ε)δ(αρίου). Saepissime eius qui epistulam perfert in ipsa epistula mentio fit, velut P. Iand. 10, 2. Cicero ad Att. X 15.

16

EPISTULA

(P. 59)

s. V vel VI p. Chr.

18 × 6 cent.

Empta est haec charta cum aliis, quarum nonnullae Oxyrhynchi repertae sunt. Miserrima eius condicio est, cum frustra abrepta sint, permultae litterae evanuerint. Scripta epistula litteris uncialibus est admixtis cursivis.

Pag. adversa

+ Ἀμφεῖ ὑμῶν ἢ κ]ηθεύου[σα. . .] η. ξανδι ἦν εὔρεται εἰς δία[ταν·
ὁ λαμπρο(ότατος) κύριος [ὑμῶν] ὄρ[γλξ]ει. . . [.ω]ς, καὶ ὅτι διὰ τὰς ὑμῶν
κελεύσεις ταῦτα π[ά]σχω ε. . . αχ [. . .] να δίκαιον λόγ[ον] ἔχει πρὸς σέ·
ὑμέτερον οὖν τῶν σ[υ]μβ[ιωτῶν] ἔστιν τὸ παραινέσαι τῷ σοφωτάτῳ
5 ὑμῶν ἀδελφῷ [τ]ὸ δίκαιό[ν] μου φ[υλ]άξαι ἐν τῇ κρίσει τοῦ προστίμ[ο]υ
κ]αὶ [μ]ὴ ζημιωθ[ῆ]ναι με ἀλόγως· ἐλπίζω γὰρ εἰς θεὸν ὅτι. . . . .
. . . . . τὰ]χα ἐλεύσεσθ[ε]. . . . . εἰσι καὶ ὅτι ὡς
. . . . . κ]αὶ τὸ νόμιμον ὑπερ ἡμῶν ἔστιν.+

1 P. ὑμων 1. εὔρετε 2 P. ὑμων 4 P. ὑμετερον P. σοφωτῆ 5 P. ὑμων
8 P. ὑπερ

+ *Indiligens est vestra prospiciens . . . , quam invenistis ad diiudicandum. Clarissimus dominus vester irascitur . . . , et quod propter vestra praecepta haec patior . . . iusta res est ei tecum. Vestrum igitur, qui familiares sitis illius, est monere sapientissimum vestrum fratrem, ut, quod iustum mihi est, observet in iudicio multae et provideat, ne insana poena afficiat; confido enim [deo] . . . et iustum a parte nostra est. +*

I Initio epistulae crucis signum est, quod multa per saecula potentissimi munimenti loco erat. Ab eodem permultae ordiuntur epistulae aetate Byzantina confectae. Praeter crucis signum saepissime epistulae initio chrismon illud ꝥ usurpatur, velut P. Iand. 22; quod exordio Copticarum epistularum non deesse solet, in quibus excipitur salutandi verbis (*Mitt. P. R.* V p. 24 sq.) ut P. Iand. 22. Ab hominibus Christianis inventum esse id chrismon dicebant prius; nunc censere malunt esse symbolum iam antiquissimis temporibus ab Aegyptiis usurpatum, quibus symbolo ꝥ vitae verbum depingebatur, qua de causa sepulcris inscribebant; cf. V. Gardthausen *Griechische Paläographie, Leipzig 1879* p. 117. *A guide to the Egyptian collections in the British Museum, London 1909* p. 284. Quod symbolum ab Aegyptiis usurpatum etiam in laterculo cryptae, quae Romae dedicata est sanctae Priscillae, offendi: *Römische Quartalschrift für christl. Altertumsk. und für Kirchengesch.* XX (1906) p. 17 (non est ꝥ illud pro ancora, ut iudicat I. Wilpert). εἰς δία[ταν] verba saepius inveniuntur in chartis Byzantina aetate confectis coniuncta cum (ἀν-, ἀπ-)ἐλθεῖν verbo, venire ad diiudicandum; quod iudicium arbiter facit (διδομένη κρίσις), in eo perseverant (ἐμμένειν), faciunt ut diiudicatum est (τὰ

ἀπὸ διαίτης ποιεῖν), velut P. Oxy. 1164, 8 (VI vel VII p.) ἐπιτρέψατε αὐτοῖς ἔλθειν εἰς διαίταν μετὰ τῶν ἑμῶν πρὸς ὃν ἂν ἐρήσωνται οἱ ἀμφοτέρω καὶ τὰ ἀπὸ διαίτης ποιῆσαι· παντὶ γὰρ τρόπῳ παρασκευάζω τοὺς ἑμούς ἐμμεῖναι τῇ δεδομένη αὐτοῖς κρῖσει.

3 δίκαιον λόγον ἔχει πρὸς σέ: in apochis qui receperunt affirmare solent haec fere *recepi neque ulla res est mihi tecum de his*, velut P. Grenf. I 81 a 5 (403 p.) ἔσχιον παρὰ σου καὶ πεπλήρωμαι τῶν μισθῶν. . . . . καὶ οὐδένα λόγον ἔχω πρὸς σέ περὶ τούτου.

4 τῶν συμβιωτῶν: συμβιώω et quae ab eo ducuntur verba de usu familiarissimo usurpantur: ὁ σύμβιος est maritus, ἡ σύμβιος uxor, ἡ συμβίωσις matrimonii vita communis. Hac in epistula *συμβιωταί* nominantur sodales societatis alicuius (lin. 5 ἀδελφῶ, cf. P. Iand. 10, 1 adn.). σοφωτάτω: appellantur honorifice hac voce aetate Byzantina et medici, velut P. form. min. 77, 1 (VI p.) τοῦ κυρίου Κολλούθου τοῦ σοφωτάτου ἀρχιατροῦ et, ut hac in epistula, iuris consulti, velut P. Oxy. 126, 6 (572 p.) θυγάτηρ τοῦ σοφωτάτου σχολαστικοῦ, homines igitur docti.

5 τὸ δίκαιόν μου φυλάξαι: cf. P. Oxy. 131, 25 (VI vel VII p.) καὶ παρακαλῶ τὸν ἑμὸν ἀγαθὸν δεσπότην παρασκευάσαι πρὸς ὃ εἶπεν ὁ πατήρ μου φυλαχθῆναι μοι τὸ δίκαιον. P. Cairo Cat. 67066, 5 (aet. Byzant.); simile est illud P. Oxy. 486, 34 (131 p.) ἵνα τὰ ἐμαντῆς δίκαια λάβω.

8 ὑπὲρ ἡμῶν: cf. quae Christus apud Marcum 9, 40 dicit ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἔστιν. Concluditur epistula signo crucis ut BGU. 103 (VI/VII p.), P. Iand. 18. 19, multae epistulae Copticae (*Mitt. P. R.* V p. 37).

17

DOROTHEI AD THALASSIUM EPISTULA

(P. 27)

s. VI vel VII p. Chr.

18 × 21 cent.

Repertam esse hanc chartam Oxyrhynchi verisimile est (cf. lin. 3). Ab imo mutila est. Confecta est epistula cursivis litteris, quae saepe evanuerunt fere.

Pag. adversa

Κυρίῳ μου τιμιωτάτῳ ἀ[δελφῶ] Θαλασσίῳ
Δωρόθεος.

θέλησον ἐπιζητῆσαι ἐν Ὁξυρύνχῳ ἐν τῷ ἀ-
παντητηρίῳ Δίδυμον τὸν πελλοδόχον
5 καὶ δεξασθαι π[αρ] ἀ[υ] τοῦ τὸ σύνθεμα, ὅπερ
ἐληθάργησα β[άλ]αι, καὶ τὸ ξριογλαῦσιν, ὅπερ
αὐτῷ βαρέσχο[ν] εἶνα αὐτὸ βάψη, καὶ δοῦναι
αὐτῷ (μεγάτιον) ἄ ὑπὲρ τῆς βαφῆς μισθόν· καὶ
εἰ μὲν ἐδέξατο ὁ ἀδελφὸς Ἀναστά(σιος) τὸ
10 σύνθεμα, ἐπ[ι]ξ[η]τ[η]σ[α]ι [αὐτὸν]. ε[.].

Pag. aversa

Κυρίῳ μου ἀδελφῶ Θαλα[σ]σίῳ

1 (item in pag. aversa) 1. Θαλασσίῳ 61. πάλαι 71. παρέσχον ἵνα 8 P. 2α

Domino meo honoratissimo fratri Thalassio Dorotheus. Velis indagare Oxyrhynchi in deversorio Didymum, qui pelles recipit, et accipere ab eo synthesin, quam oblitus sum aliquando, atque erioглаunidium, quod ei tradidi, ut tingeret, et dare ei siliquam tingendi mercedem, et si accepit frater Anastasius synthesin, indagare eum.

1 cf. P. Giss. 54, 1 (IV/V p.) Κυρίῳ μου τιμιωτάτῳ ἀδελφῶ Ὀλυμπιόδωρῳ καὶ Ἐρμακείῳ Κῦρος ἐν κυρίῳ χαιρεῖν. Quod hac in epistula χαιρεῖν non est, v. quae contulit Ziemann l. c. p. 269. In Latinarum quoque epistularum praescripto *salutem (dicit)* saepe deest. Θαλασσίῳ: Θαλασσία nomen in titulo Lugdunensi aetate Christiana excuso invenitur: E. Maass *Aphrodite und die hl. Pelagia. Neue Jahrb. XIV 1 p. 467.*

3 Praeter θέλησον verbum initio epistulae vel σπούδασον vel καταξιῶσον invitatio est. ἀπαντητηρίῳ: Corp. Glossar. Latin. ἀπαντητήριον· *apanteterium, deversorium*. Huius deversorii adhuc in papyris Oxyrhynchi repertis atque publici iuris factis mentio non fit.

4 τὸν πελλοδόχον: nusquam alibi usurpatur. Componitur e πέλλα et -δόχος (-δόκος) quod a δέχομαι verbo ducitur; comparentur igitur οὐροδόχος (de vase dictum), ξενοδόχος. Ut πελλογράφος is nominatur, qui pelles suit, ita Didymus ille πελλοδόχος, quod pelles recipit, subigendi causa ut videtur.

5 τὸ σύνθεμα: usurpatur ut in hac epistula in charta Arabum aetate confecta, qua pecuniae expensae initur ratio, BGU. 809, 10 (ὑπὲρ) *συνθεμάτων*. Vestem dici puto, cui σύνθεσις nomen solet esse (P. Giss. 21, 8 [II p.] *συνθεσιδίου*), de qua conferas P. Hamb. 10, 13 adn.

6 βάλαι pro πάλαι ut lin. 7 βαρέσχον pro παρέσχον, cf. E. Mayser l. c. p. 174. 185. ξριογλαῦσιν fort. corrigendum est in ἐριογλαυ(νί)σιν, quod componitur ex ξριον et γλαυνίδιον verbis, cf. ἐριόξυλον, ἐριοπάλιον; γλαυνίδιον, quod adhuc nusquam inventum esse videtur, deminutivum γλαυνός verbi est, de quo v. Poll. VII 48: εἶδος χιτῶνος. Quod hac in epistula -γλαῦσιν vel -γλαυ(νί)σιν est, cf. P. Iand. 11, 2 adn. et 9, 40 adn.

18

EPISTULA

(P. 34)

s. VI vel VII p. Chr.

31,5 × 9 cent.

Empta est haec charta cum aliis, quarum nonnullae Oxyrhynchi repertae sunt. A summo papyrus mutila est. Confecta est epistula cursivis litteris.

Pag. a versa

[
κατὰ τεσσεράκοντα, οὐ πωλείται τὸ μέ[λι]ν ἐνταῦθα· καὶ ἐδυνήθημ[εν]
οὐδαμῶς
ἀναγκάσαι τοὺς πωλοῦντας καὶ λαβεῖν κατὰ ἕ.ε. καὶ εἰ μὴ τὰ εἴκο[σ]ι τρία
κεράτια Ἀλεξανδρείας τὰ πεμφθέντα μοι διὰ τοῦ Ἀσκληᾶ τὰ ποιήσαντα
δημόσια
5 εἴκοσι δύο κέρατια, οὐδὲν ἔλαβον ἐκ τῶν τριῶν νομισμάτων. λοιπὸν
καταξιώσης
τὸ ὑπόλοιπον τῶν τριῶν νομισμάτων πέμψαι μοι ἐνταῦθα, ἵνα δώσω
τοῖς πωλήσασιν
τὸ μέλι, ἐπειδὴ ἀναγκάζομαι παρ' αὐτῶν· ἦδη γὰρ τὸ μέλι κατήγγισα
καὶ ἔβαλα εἰς τὴν Καρίδα.
καὶ γράφω σοι κατὰ πόδα τούτων τὸ εἰς πόσα Κνίδια κατήγγισα τὸ
μέλι. +

1 litterarum vestigia apparent parva 5 l. καταξιώσεις 6 P. ὑπολοιπον
P. ἵνα 8 litterae plurimae vix cernuntur

.. [nisi accipiunt qui vendunt] quadragenas siliquias, non venit mel hic. Neque ullo modo potuimus cogere eos qui vendunt etiam tricenas quinias accipere. Et nisi illas viginti tres siliquias Alexandrinas missas mihi per Asclam, quae efficiebant publicas illas viginti duas siliquias, nihil accepi illorum trium solidorum. Velis igitur quod reliquum est illorum trium solidorum mittere mihi hic, ut dem eis qui vendiderunt mel, quod urgeor ab eis. Nam mel in vasa iam infudi et in Caricam imposui. Atque scribam tibi brevissimo post in quot Cnidias mensuras infuderim mel. +

Quod haec epistula inscripta est aversae papyri parti — i. e. versus e-cant fibras —, consuetudo est aetate Byzantina observata, cf. P. Oxy. 940.

1 Hac in linea haec fere fuerunt ἐὰν μὴ λάβωσιν οἱ πωλοῦντες].

2 τὸ μέλι: idem lin. 7. 8, addita ν nasali ex analogia substantivorum neutr. gen. decl. II quae finiuntur -ιν pro -ιον syllaba (cf. P. Iand. 9, 35), velut πορφύριν, ληκύθιν; v. E. Mayser l. c. p. 198β.

4 Ἀσκληᾶ: usurpatur etiam Ἀσκληᾶτος genetivus, velut P. Lond. 257, 120 II 24 (94 p.). Ἀσκληᾶς hypocoristicum nominis Ἀσκληπιάδης est.

4 sq. δημόσια εἴκοσι δύο κέρατια: dicuntur τὰ κανονικά, cf. P. Oxy. 126 (572 p.): penduntur unoquoque anno (lin. 9 καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν. lin. 24 ἐτησία συντελεῖα τῶν δημοσίων) ἐμβολή καὶ χρυσικά (lin. 9). Constat ἐμβολή e sexaginta tribus frumenti artabis, quarum pars Constantinopolim mittitur, pars — ab initio saeculi quarti p. Chr. — Alexandriae relinquuntur (lin. 11 sq. εἰς μὲν ἐμβολὴν σίτου κανόνος ἀρτάβας ἐξήκοντα τρεῖς μετὰ τῶν τούτων ναύλων Ἀλεξανδρείας καὶ μεταφορᾶς καὶ παντοίων ἀναλωμάτων). Τὰ χρυσικά dividuntur in τὰ κανονικά, viginti duas siliquias (lin. 12 sqq. καὶ ὑπὲρ κανονικῶν . . . . . χρυσοῦ κέρατια εἴκοσι δύο δημοσίῳ ζυγῶ) et τὰ ἀσκαρικά, viginti quattuor sili-

quas (lin. 14 sqq. καὶ ὑπὲρ ἀσκαρικῶν . . . . . χρυσοῦ κέρατια εἴκοσι δύο ἡμισυ ὀβρυζιακὰ εἰς δημοσίῳ κέρατια εἴκοσι τέσσαρα). Viginti tres siliquae Alexandrinae efficere dicuntur viginti duas siliquas publicas, quia solidus Alexandrinus ad solidum publicum eam fere rationem habebat quam 146 ad 145, cf. P. Oxy. 154 v. 13 adn. (VII p.) the ratios between the solidi of the 3 standards (private, public and Alexandrian) are roughly 161 : 145 : 146.

6 ἵνα δώσω: in chartis et ἔδωκα aoristus invenitur et ἔδωσα, ut qui Neo-Graecorum utantur sermone vulgari ἔδωκα et ἔδωσα aoristum usurpant, cf. A. Thumb l. c. p. 133. Talia sunt P. Oxy. 599 (I vel II p.) ἕως δώσης, P. Oxy. 1066, 12 (III p.) ἔδωσεν, BGU. 546, 2 (aetatis Byzant.) μὴ δόσης, P. Iand. 24, 2 ἵνα δώση.

7 ἔβαλα εἰς τὴν Καρίδα: navem dici opinor, propter structurae genus nominatam; ut constat de eis navibus, quibus nomen est αἱ Λιβυρινίδες (vel τὰ Λιβυρινικά). Neque veri dissimile est Cares, qui multum in mari versabantur, insigni navium specie usos esse, quae ab eis nomen Καρίδες duxerint. De aoristo ἔβαλα cf. E. Mayser l. c. p. 368 sq.

8 κατὰ πόδα τούτων: cf. Polyb. III 45, 5 τῇ κατὰ πόδας ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας. γράφω σοι . . . τὸ εἰς πόσα Κνίδια: cf. P. Lond. 1349, 21 IV 22 (710 p.) μέλλομεν τοῖνον καταμαθεῖν . . τὸ πῶς διαγίνῃ. Mellis, quod Cnidias vasis continetur, etiam P. Oxy. 155, 3 (VI p.) mentio fit; cf. P. Iand. 8, 6 adn. Promittit qui hanc confecit epistulam statim altera charta nuntiaturum se esse, quot in Cnidias mensuras infuderit mel. Nam non perfecerat hoc infundendi opus, cum tabellario epistulam hanc tradidit. Simile quid accidit villico, qui ad dominum suum epistulam BGU. 1039 (aetatis Byzant.) misit; in lin. 10 sqq. est τὴν δὲ ζύσιν τοῦ οἴνου οὐκ ἐδυνήθην δηλώσαι ὑμῖν διὰ τὸ πρὸ τοῦ τὸν οἴνον ἀντληθῆναι ὄλον ἐξελεθεῖν τὸν γραμματεφόρον.

19

FRAGMENTUM EPISTULAE

(P. 33)

s. VI vel VII p. Chr.

25 × 8 cent.

Empta est haec charta cum aliis, quarum nonnullae Oxyrhynchi repertae sunt. Mutila est papyrus et a summo et ab utroque latere. Scripta est epistula cursivis litteris maximis pulcherrimisque.

Pag. a versa

[
] ὑπενέγκαι· ἐξ ἀνάγκης γὰρ ἀγγέλους καὶ Ἰωάννην τὸν τα[ξέω]τ[η]ν
] εἰς ὄλους τοὺς ὄρμους· καὶ μὴ παρέλθωσιν διὰ πλοίων καὶ
] ἀνερχομένων· προφάσεις γὰρ θέλωσιν οἱ τῶν ὄρμω[ν]
] ἀλλ' ὁ θεὸς ἔχει βοηθήσαι.]

2 P. ὑπενεγκαι

2 τα[ξέω]τ[η]ν: Sophocles s. v. taxeota, magistrate's assistant.

4 Haec fere addantur φύλακες ποιεῖσθαι: *causis enim volunt portuum custodes uti*; conferas P. Amh. 3a II 7 (III p.) προφάσεις και ἀναβολὰς και ἀναδόσεις ποιησάμενος. οἱ τῶν ὄρμων φύλακες commemorantur P. Teb. 370, 5 (II vel III p.) al. Θέλωσιν pro θέλουσιν est, qualia iam in chartis Lagidarum aetate scriptis inveniuntur, cf. E. Maysner l. c. p. 100.

5 ὁ θεὸς ἔχει βοηθῆσαι: cf. P. Cairo Cat. 67077, 12 (aet. Byz.) τοῦ θεοῦ οὖν ἔστι βοηθῆσαι εἰς τὸ σωθῆναι αὐτόν. ἔγω saepe in chartis cum inf. aor. verbi coniungitur, velut P. Grenf. I 64, 6 (VI vel VII p.) ἐλπίζω εἰς τὸν θεὸν ὅτι ἐκότερον ἔχει προβῆναι. P. Iand. 23, 13.

20

IOANNIS AD SERENUM EPISTULA

(P. 11) s. VI vel VII p. Chr. frgm. I 14 × 10 cent.
frgm. II 9 × 10 cent.

Reperta esse videtur haec charta Oxyrhynchi; empta enim est cum aliis, quarum nonnullae ibi repertae sunt, et lin. 3 Pacercae vici in nomo Oxyrhynchita siti mentio fit. Pars media epistulae intercidit. Scripta est epistula litteris cursivis, quae saepe vix cernuntur.

Pag. adversa

† ξενίζομαι. . . . νῦν ἕως σήμερον οὐδὲν ἔδωκέ μοι ἀπὸ τοῦ χρυσίου,
ἀλλὰ ἀφήκέ
με ἐνοχλο[ύμ]ενος παρὰ τε τῶν π[ρακτόρων] και τοῦ . . . . .]κου. κὰν
νῦν γράψω
μοι εἰ ἐπληρώθης παρὰ Μαρτυρίου τὰ [. . . . . ἀ κε]χο[ρήκα]τε ἐπὶ
Πακέρκη· ἐὰν οὖν
πληρωθῆ[ς] σὺ τοῦ Μαρτυρίου και τὰ τοῦ Πακέρ[χίτου] . . . . .]αι
θεως καθὼς εἶπές με.
5 θελήσατε ἀπελθεῖν εἰς τὴν Ποσόμπους κ[αὶ] . . . λαβεῖν τῶ] Μηνᾶ
και σοί, Σεργῆνε·
μὴ θελήσατε λαβεῖν σοι ἐκ τοῦ Ἀμολεῖ[τος] . . . . . ἀλλὰ ἔασον
τὸν Μηνᾶν
και τὸν παῖδαν λαβεῖν· τὰ λοιπὰ δομελ[. . . . . σοί, Σ]εργῆνε,
στήσον τὸ χρυσίον
Ποσόμπους· ἐὰν οὖν ἔλθης ἐκεῖσ[ε], μὴ ἀμελήσης τούτου, ἐπει[δὴ]
χρεωστοῦμαι φανερὰ
κεράτια Ἀλ[εξανδρείας] χρ[υσοῦ] ἰ ἑ λνδ[ικτίωνος]· βλέπε οὖν μὴ [ἄλλως]
ποιήσης· . . . . .]ποδοκαλιν μετὰ τοῦ
10 χρυσίου και μετὰ ἐνὸς ἀγροφύλακος [. . . . .].
τι ἀπεσακρίβωσεν
Παῦλος μετὰ Μαρτυρίου.

Pag. aversa

+ και ἐὰν οἶδες, Μηνᾶ, ὅτι τημωρ[. . . . . ἄχ]ρει
ἂν σε ἔχω· ἐπειδὴ
πολλὰ κακὰ και ἀνύσια δῆματ[α
] . ταθ . . . πα Σεργῆνε
] π(αρά) Ἰωάννου

6 σοι, σ ex ι corr. P. 1. Ἀμολεῖτος 9 P. κεράτια ἢ χρ[υσοῦ] ἰ λνδ/ pag.
avers. 1 l. τημωρ[1. ἄχρει 3 sq. in frgm. I sunt; ante παρα exstant duo signa
lunulis inter se oppositis haud dissimilia

Admiror . . . unum ad hunc diem nihil [dedisse mihi] auri; sed dimisit me, cum urgeretur et a [coactoribus et a] . . . . . Nunc saltem scribe ad me, num satisfactum sit tibi a Martyrio de [pecunia, quam] dedistis mutuam Pacercae. Sed si satisfactum est tibi a Martyrio etiam de Pacercitae . . . ut dixisti mihi. Velitis proficisci in Posompis domum et . . . [tollere] Menae atque tibi, Serene. Nolite tollere tibi ex Amoletis domo . . .; sed sinas Menam etiam puerum tollere. . . [tibi], Serene, constitue aurum Posompis. Si veneris illuc, [ne neglegas hoc] quod debentur mihi certae siliquae Alexandrinae auri decem quintae indictionis. Vide igitur, ne [aliter facias]. . .

Alloquitur Ioannes in parte adversa, cui chrismon praeposuit, Serenum; altera epistula, quae in parte aversa a crucis signo orditur, Menam. Serenus et Menas una nominantur lin. 5, quos invitat Ioannes, ut in Posompis domum abeant. BGU. 775 (II p.) similiter in eadem charta duo epistulae mittuntur, altera alteri. Contra saepissime accidit, ut epistulae ad diversos scriptae una complerentur, consentientur, per tabellarium ad eundem perferantur, velut BGU. 1204, 3 τὰ πρὸς Πανίσκου γραμματα συνεσφράγισμαι ὑμῖν.

1 ξενίζομαι: eadem fere inveniuntur P. Strassb. 35, 6 (IV/V p.) ξενίζομαι μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας πῶς οὐκ . . . Usurpat hoc verbum Petrus apostolus I 4, 4. 12. Saepius autem adhibetur θαυμάζω velut P. Oxy. 123, 5 (III/IV p.) πάντῃ θαυμάζω, νίε μου, μέχρις σήμερον γραμματὰ σου οὐκ ἔλαβον . . . . . κὰν ὄς, δέσποτά μοι, ἀντιγραφόν μοι ἐν τάχει. ἀλλὰ ἀφήκέ με: cf. BGU. 814, 15 (III p.) οὐδὲν μοι ἐπεμψες, ἀλλὰ ἀφήκές μοι οὕτως μηδὲν ἔχων.

2 ἐνοχλούμενος παρὰ τε τῶν π[ρακτόρων]: cf. BGU. 826, 24 (II/III p.) ἐὰν ὀχληθῶ ὑπὸ τῶν π[ρακτόρων] cum adn.

3 ἐπληρώθης: permultae chartae, quibus de pecunia soluta agitur, ab his incipiunt: ἔσχον και ἐπληρώθην παρὰ . . . . . In Coptice quoque chartis talia sunt: Ich, Philippikos, ... schreibe an Tarchon: ich habe erhalten und bin befriedigt von dir (ΔΙΧΙ ΔΙΠΛΗΡΟΥ) Mitt. P. R. V p. 38. Atque hic πληρώω verbi usus est, ut dicant πληρώω τινί τι vel τινά τι satisfacio alicui de aliqua re, πληροῦμαι τι παρὰ τινος satisfit mihi de aliqua re ab aliquo.

4 εἶπές με: με et μοι saepe sine ullo discrimine usurpantur. Ut hac in epistula με pro μοι est, ita P. Grenf. II 38, 14 (Ia.) γράφωμαι σε. P. Oxy. 119, 4 (II vel III p.) οὐ μὴ γράψω σε ἐπιστολήν οὔτε λαλῶ σε. Contra μοι pro με invenitur BGU. 814, 16 ἀφήκές μοι. Vulgari Neo-Graecorum sermone deest datus casus.

5 ἀπελθεῖν εἰς τὴν Ποσόμπους: cf. P. Iand. 14, 5 cum adn. Μηνᾶ: Menas nomen Romana et Byzantina aetate permultis Aegyptiis est, cum Christiani Aegyptii Menam quendam, qui anno 296 fidem Christianam professus occisus erat, praeter ceteros venerati sint. Saeculo sexto et septimo cultus huius martyris maxime florebat; cui in Libycis desertis Constantini imperatoris auxilio pulcherrima illa ecclesia aedificata est, ab Arcadio imperatore postea amplificata, quam innumerabiles adibant. Hanc „gloriam totius Libyae“ arenae eripuerunt C. M. Kaufmann et J. C. E. Falls annis 1905/08. Cf. C. M. Kaufmann *Die Ausgrabung der Menas-Heiligtümer in der Mareotiswüste. 1—3 Cairo 1906/08. J. C. E. Falls Drei Jahre in der Libyschen Wüste. Freiburg 1911.*

6 λαβεῖν σοι: cf. I Sam. 21, 9 εἰ ταύτην λήψη, σεαυτῷ λαβέ. Ἀμολῆς nomen invenitur P. Giss. 59 III 21 (119/20 p.).

7 παῖδαν servum esse videtur, ut Luc. 7, 7 παῖς nominatur qui 7, 2. 10 δοῦλος, vel Epicurus haec statuit in testamento p. 168, 10 Us. ἀφίημι δὲ τῶν παίδων ἐλεύθερον Μὺν Νικίαν Ἀύκωνα; eodem modo puer a Cicerone usurpatur, velut ad Att. I 1, 1. Servum igitur Posompis Menas accipiat, aurum Serenus. Atque interest Ioannis Serenum Posompis aurum accipere, cum ei decem auri siliquae debeantur, a Sereno ut videtur. στήσον: cf. Matth. 26, 15 οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια statuebant ei triginta argenteos. Marcus (14, 11) enim et Lucas (22, 5), cum de eadem re agunt, ἔστησαν verbi loco usurpant ἐπηγγέλλαντο et συνέθεντο. Simile quid in P. Louvre 10356 (216 p., *Festschrift zu O. Hirschfelds 60. Geburtstag. Berlin 1903 p. 104sq.*) invenitur: lin. 18 est ὑπέσχομτο . . . . . δώσειν . . . . . πυροῦ ἀργάβας ἐπτά; de eisdem artabis lin. 28 τὰς σταθείσας μοι πυροῦ ἀργάβας ἐπτά. Cf. etiam BGU. 456, 12 (348 p.) τιμῆς τῆς ἐσταμένης καὶ συμπεφωνημένης πρὸς ἀλλήλους.

8 φανερά κεράτια: comparentur φανερά ἀννῶνα BGU. 836, 3 (VI p.), φανερά κεφάλαια P. Lond. 992, 10 III 253 (507 p.), φανερόν χροῖος P. Lond. 1000, 4 III 250 (538 p.); φανερά χρήματα iam Lysias et Demosthenes dixerunt.

9 κεράτια Ἀλεξανδρείας χρ(υσοῦ) (δέκα): disponuntur in chartis plerumque ita χρυσοῦ κεράτια x Ἀλεξανδρείας. Ἀλεξανδρείας ni fallor scriptum αλ ut P. Lond. 1135, 5 c 5 I 212 (600 p.) Ἀρσινόϊτων suspensione αρ. Eodem modo abbreviatum est P. Iand. 25, 4; aliis in chartis αλεξανδρει, αλεξανδρ^e, αλεξανδρ, αλεξαν^d, αλεξα, αλεξ, αλε, αλ^e.

10 voluitne ἀπεξηκριβῶσεν?

Pag. aversae 1 ἄχρει ἂν σε ἔχω: cf. P. Fay. 131, 1 (IV p.) ἔχετε με ἰς ὅσ' ἂν πάσχετε.

21

MENAE NOTARII AD DOMINUM EPISTULAE FRAGMENTUM

(P. 42)

s. VI vel VII p. Chr.

20 × 12 cent.

Empta est haec charta cum aliis, quarum nonnullae Oxyrhynchi repertae sunt, et ipsa ibidem reperta esse videtur, cum lin. 2 vicus nomi Oxyrhynchitae nominetur. Et a summo et a sinistra papyrus mutila est. Scripta est epistula litteris cursivis.

Pag. aversa

].[.].[.].[.].

οὐδὲ μέχρη τῆς σήμερον ἦλθεν τὰ ἀν<τίγρα>φα· ἡμῶν τὰ ἐρχόμενα οὐκ οἶδα, δ[έ]σπο-
τα,]·ἔφθασα τὸ Σκ[έ]λος, ἐπόννη[σα τρῶ]ς
πόδας καὶ ἕως σήμερον
οὐκ ἐδυνήθησαν παρ' ἐμοῦ αἰ]σιναι ξη<τη>θῆναι. ἀλλ<ὰ> παρακα-
λέσατε τὸν Μέγα, εὐχέσθαι
]μέχρη τῆς [σ]ήμερον οὐκ ἐπεμψέν
μοι τὰ ἀντίγραφα·
]·· ἐγὼ δὲ Μηνᾶς νοτά(ριος) ὑμέτερος
δο[ῦ]λος προσκυνῶ τὸν ἐμὸν
δεσπότην. +]

4 l. εὐχέσθε 6 P. νοῖ

.. neque ad hunc diem] exemplaria advenerunt. Quae nobis futura sint, ignoro, domine, . . . perveni ad Scelos, in pedum incidi morbum et ad hunc diem a me non poterant . . . indagari. Sed monete Megan, precamini . . . ad hunc diem non misit mihi exemplaria . . . ego autem Menas notarius, servus vester, veneror meum [dominum.]

2 ἦλθεν τὰ ἀν<τίγρα>φα: cf. BGU. 93, 29 (II/III p.) τὸ βιβλίδιον ἐπέδωκα, οὐδέπω δὲ ἐξῆλθεν ἡ ὑπογρα(φή). Apollinaris Sidonius IX 15 venit in nostras a te profecta pagina manus. ἡμῶν τὰ ἐρχόμενα οὐκ οἶδα: cf. Ioannes 18, 4 εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτόν.

3 ἔφθασα τὸ Σκέλος: hic φθάνω verbi usus rarus est; simile quid a Sophocle s. v. affertur: φθάνω τὸν ποταμόν (Dorotheus, Migne 1637B). In chartis haec inveni: P. Flor. 9, 7 (225 p.) φθάσαντός μου πρὸς τοῖς μναιμίοις (μνημείοις?). BGU. 522, 5 (II p.) τῆς εἰς ἑπαντός (-άς) σου φιλανθρωπίας φθάνουσης. P. Lond. 1359, 16 IV 34 (710 p.) μέλλει φθάσαι σε . . . τὰ θλίβοντά σε. P. Lond. 1343, 23 IV 14 (709 p.) Σκέλος vicus in nomo Oxyrhynchita situs erat, cf. P. Oxy. 998 (VI p.). BGU. 960 et 966 (aetatis Byzant.) est ἀπερχομένοις εἰς τὸ σκέλος, sed nescio, quae regio Aegypti intellegatur. Saepè inveniuntur in chartis talia τὸ βορρηνὸν σκέλος, τὸ νότιον σκέλος . . . ἐπόνησα τοὺς πόδας: cf. BGU. 380, 7 (III p.) τὸν πόδαν πονεῖς.

4 Μέγας nomen invenitur P. form. min. 243, 2 (IV/V p.), 64, 1 (VI p.), 532, 2 (VII/VIII p.), P. Oxy. 141, 3 (503 p.). Hac in epistula Μέγα pro Μέγαν est, ν nasali non scripta; quod iam in chartis aetate Lagidarum confectis offendis, cf. E. Mayser l. c. 191 sqq.

6 Μηνᾶς νοτάριος: quamquam et aliis in papyris Menae notarii mentio fit (P. Oxy. 127, 4. 10 [VI p.] P. form. min. 339, 5 [VI p.] P. Lond. 113, 8b I 220, 4 [VII p.]), tamen quoniam frequens his saeculis Menae nomen est (cf. P. Iand. 20, 5), pro certo dici non potest Menam huius epistulae eundem esse. προσκυνῶ τὸν ἐμὸν δεσπότην: concluduntur nonnullae epistulae

hac venerandi affirmatione, velut P. Grenf. II 92, 3 (VI vel VII p.) διὰ παντός τοῦ γράμματος πλείστα προσκυνῶ καὶ ἀσπάζομαι τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρεπῆ ἀδελφότητα + P. Cairo Cat. 67077, 17 (aetat. Byzant.) τὰ λαμπρότατα ὑμῶν τέκνα πολλὰ προσκυνούσιν ὑμᾶς . . . . . καὶ ὁ ὑμέτερος δοῦλος. P. Oxy. 128 v, 12 (VI vel VII p.). Quae conclusio et Copticis epistulis est, cf. *Mitt. P. R. V* p. 35 sq. *ich grüße und bringe die Proskynesis dar meinem Herrn. — Deine Knechte, welche mit uns sind, ... bringen im Staube Deiner heiligen Füße die Proskynesis dar.*

22

SERENI ESAIAE AD DOMINUM EPISTULA

(P. 12)

Inter annos 619 et 629 p. Chr.

34 × 15 cent.

Empta est haec charta cum aliis, quarum nonnullae Oxyrhynchi repertae sunt. Multis hiat lacunis. Scripta est epistula cursivis litteris maximis.

Pag. aversa

+

† πρὸ μὲν πάντων γράφω· προσκυνῶ καὶ ἀσπάζο[μα] σε τὸν ἐμὸν
δεσπότην, καὶ εἶνα μάθ[η]ς,

δέσποτα. συνηρότησόν μ[ο]ι καὶ βαστάξόν μοι, ἕως ὅτ[ι] β[ά]λ[ω] τ[ὸν]
ρό[μ]ων τοῦτον καὶ ἔρχω·

ἐπιδὴ ἦδ[η]σε καὶ ἦ μεγαλοπρέπιά σου, ὅτι εἰς τὰς χεῖρα[ς] τ[ὴν] Περ-
σῶν εἰμι. λοιπὸν τὴν

σωτηρίαν σου, δέσποτα, βαστάξ[ον] μοι, ἕως ὅτι εἰπάγω ἕ[ως] . . .]ι-
μουσιν τὸν ρόμον τοῦτον·

ἐπιδὴ ἦδ[η]σε καὶ ἦ μεγαλοπρέπιά σου, ὅτι δ[ι]ν[ά]ριον οὐκ ἔστιν] εἰς
τὰς χεῖράς μου ἄρτι.

ὕγιενον, δέσποτα.

Pag. adversa

† δεσπότη ἐμῷ τὰ πάν[τα] μεγαλοπ[ρο]επειάτω . . . . .] Σερήνος[ς]
Ἡσαίας ἐλάχιστος δοῦλος σου +

2 P. προσκυνῶ 1. εἶνα 3 P. συνηροτησον P. ὅτι puncto inserto, it. 4. 5
1. ρόμον 41. ἐπειδὴ εἶδ[η]σε 1. μεγαλοπρέπεια 1. τῶν Περσῶν 51. ὑπάγω
61. ἐπειδὴ εἶδ[η]σε 1. μεγαλοπρέπεια P. σου 71. ὕγιαινον, P. ὑγιενον

Ante omnia scribo: veneror et saluto te, dominum meum, atque ut certior fias, domine. Compara mihi et transvehe mihi, dum imponam hoc onus et veni(am). Nam comperit et magnificentia tua in manibus Persarum me esse. Per salutem igitur tuam, domine, transvehe mihi, dum subducam ad . . . imus in onus hoc. Nam comperit et magnificentia tua den[arium non esse] in manibus meis nunc. Vale, domine.

2 Exordium huius epistulae simillimum est illis Copticarum multarum epistularum, quae ordiuntur a verbis *scribo (ct) saluto* velut + *Im Namen Gottes des Allmächtigen! Petre der Dolmetsch schreibt seinem Patron, dem Illustren Komtes Mena: vor allen Dingen bringe ich die Proskynesis dar Eurer Herrlichkeit. Mitt. P. R. V* p. 25 sqq. Quo Coptico more inchoatur etiam P. Grenf. II 91 (VI vel VII p.) πρὸ πάντων γράφω προσκυνῶν καὶ ἀσπάζόμενος τὰ τέμια ἔρχη τῶν ποδῶν τῆς ὑμετέρας πατρικῆς ἀγιοσύνης vel P. Cairo Cat. 67076 (aetat. Byzant.) . . διὰ τῆς παρουσίας ἐπιστολῆς γράφω προσκυνῶν τὸν ἐμὸν δεσπότην. εἶνα μάθ[η]ς: usurpatur saepius γράφω, ἔν' εἰδῆς.

3 sqq. Petit Serenus a domino, ut comparandis et transvehendis rebus prospiciat, dum ipse, qui adhuc in Persarum manibus est, onus quoddam in vehiculum impositum subducat ad vicum quendam atque veniat.

3 βάσταξον: βαστάξω est tollere, auferre (imprimis furto), transvehere, cf. P. Hamb. 10, 13 adn. Ut in hac epistula usurpatur P. Lond. 1346, 18 IV 19 (710 p.): μέλλεις ταῦτα διὰ σφράγας βαστάξαι . . . παρέχων τὸ φορετρον αὐτῶν, al. ἕως ὅτι (cf. lin. 5) nusquam coniuncta inveni; pro ἕως ὅτε videntur esse, ut P. Oxy. 119, 12 (II v. III p.) ὅτι pro ὅτε usurpatur, cf. Wilamowitz *Gött. gel. Anz.* 1898, 9 p. 686 adn. 1. E. Mayser l. c. p. 80 monet ε et ι vocales a Copticis simillima ratione enuntiatas esse atque ea de causa in Aegypto facile mutari. βάλω: cf. P. Iand. 18, 7 ἔβαλα εἰς τὴν Καρδα; usurpatur hac in epistula βάλω ut ἐμβάλλομαι P. Oxy. 919, 3 (182 p.) al. ἔρχω utrum pro ἔρχομαι scripserit Serenus an pro ἔρχον, non diiudico. ἔρχω pro ἔρχομαι dicit Persa Graece balbutiens in Timothei Persis v. 166 sq. οὐκέτι μάχεσθ' αὐτὶς ἐνθάδ' ἔρχω; de ω pro ου posito cf. E. Mayser l. c. p. 100. Sed hic exspectaveris aut ἔλθω aut ἐλθέ.

4 De εἰδησα aoristo cf. E. Mayser l. c. p. 370. εἰς τὰς χεῖρας τῶν Περσῶν εἰμι: cf. Matth. 26, 45 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. A Lagidarum aetate εἰς magis magisque ἐν praepositionis loco est; vulgari sermone Neo-Graecorum sola εἰς praepositio usurpatur, cf. A. Thumb l. c. p. 94 sq. Quod Serenus in Persarum manibus se esse dicit, verisimile est hanc epistulam inter annum 619 et 629 confectam esse; quo decennio copiae Persarum, quibus Chosroës secundus praeerat, Aegyptum occupaverunt. Chartae lingua Graeca confectae, quibus de hoc Persarum imperio certa referantur, adhuc publici iuris factae non sunt, cf. *Grdzge* p. 70 sq. (His temporibus scriptam esse chartam BGU. 377 Fr. Krebs, qui edidit, opinatur; est γνώσις τῶν δοθέντων εἰς τὸ μαγειρεῖον.)

4 sq. τὴν σωτηρίαν σου: per salutem alicuius affirmare solent in epistulis et Graecis et Latinis, cf. P. Oxy. 939, 20 (IV p.) νῆ γὰρ τὴν σὴν σωτηρίαν, κύριέ μου, ἧς μάλιστά μοι μέλει. P. Giss. 19, 10 (II p.). P. Strassb. Lat. 1, 13 (Arch. III p. 168 sqq.) *iuvo enim salutem communem et infantum nostrorum.* Plinius ad Traian. 83 *Kukula Rogatus, domine, . . . per ea, quae mihi et sunt et debent esse sanctissima, id est per aeternitatem tuam salutemque.* Hac in epistula desideratur νῆ; simile quid esse videtur P. Oxy. 941, 7 (VI p.) μόνον πάρεχέ μοι, τὸν δὲ θεόν σου. BGU. 643 (V vel VI p.) τὸν κύριον.

5]ιμουσιν ultimae litterae nominis vici alicuius esse videntur. Quod Serenus nonnulla eisdem fere verbis iterum expressit, id et in aliis epistulis Byzantina aetate confectis animadvertas, velut BGU. 818.

7 Concluduntur simili voto Copticae quoque epistulae, velut *Sei heil im Herrn, unser Herr!* + *Lebe wohl im Herrn, o Herr!* + *Mitt. P. R. V p. 36.*

In pag. adversa *μεγαλοπρ(επεστάτω)* supplevi, quod Serenus lin. 3. 5 allocutione *ἡ μεγαλοπρέπιά σου* utitur. Cf. P. Oxy. 1163, 5. 9. v. (V p.). Prima inscriptionis verba litteris magnis, ab ultimorum litteris diversis scripta sunt.

23

FRAGMENTUM EPISTULAE

(P. 29)

s. VI vel VII p. Chr.

24,5 × 18 cent.

Reperta esse videtur haec charta Oxyrhynchi (cf. lin. 9 adn.). Papyrus a sinistra, ex parte etiam a dextera mutila est. Scripta est epistula litteris cursivis.

Pag. aversa

⏏

- c. 17 litt. ἐπ]ειδὴ ἔγραψές μοι ὅτι εἰ μὴ νο(μισματα) ἦ οὐ λαμβάνω· ἡμέριον καὶ νομ[6—10 litt.
- c. 19]τὴν οἰκίαν τοῦ γεούχου εἰ μὴ ἐγώ· μᾶλλον, ἀδελφε, οὐκ οἶδες [ἔτι 3—7 litt.
- c. 21]. ἀπὸ τοῦ χροσίου οὐ ἐλάβαμεν· τῷ γὰρ Ἀλφίω νο(μισματα) ἢ τῷ Ξέρ[. . . νο(μισματα) α,
- 5 c. 20 νό(μισμα) ἄλλ]ο, καὶ [ἄ]λλων νο(μισματα) κδ καὶ ἄλλα πολλὰ ἐρόγευσα. λοιπὸν κύριος[. . .
- c. 22].[. . .]σο ἀσημονήσαι ἔχω ἐγγὺς ὄλων τῶν προνοητῶν· εἶδοῦ[. . .
- c. 23]για τὰ ἀμφίβολα ὅλα ἤκουσαν παρὰ τοῦ κόμιτος, ὅ[τι] τὰ[. . .
- c. 15 εἰς τὴν ἐο]ρτὴν ἐξέρχεται ὁ Βοηθὸς παρέχων ὑμῖν τυλ[άρια]. . .
- c. 14 ταῦτα π]οίησον. μέμνημαι, ἀδελφε, ὅτι ὁ Ἰωάννης ὁ σταβλίτης εἶπεν
- 10 c. 15]. . . ἡ παρέχει Μάρθα. καὶ ἄρτι ἔγραψες ὅτι κατὰ ἢ μόνα· τὰ δυνατὰ σου
- c. 15 κατ]αβολὴν· κἀγὼ γὰρ ἀπολογοῦμαι σοι. οἶδες, ἀδελφε, ὅτι ἄλλα νο(μισματα) ὦ (τάλαντα) ἦ τοῦ
- c. 17]καὶ μὴ λάβομεν αὐτὰ (τάλαντα) ἦ. κύριος εἶπεν ὁ κόμις, ὅτι ἐὰν μείνη Χαμέ-
- νης c. 13 τ]οῦ πιττακίου ἀνὰ τκ ἦν ἔχει ὁ Ἰερὸς δοῦναι ἐκ τῶν ἰδίων. λοιπὸν οἶδαν
- c. 18]ν ἀπλῶς, μὴ γένηται ἀμέλειαν, ἵνα μὴ ἀποθανοῦσί με. ἔρο(ωσο).
- 15 c. 18]διὰ τὸν θεόν, πέμψον μοι, ἐπειδὴ χρεῖαν ἔχω, ἀδελφ(ε).

Pag. adversa

† ἐπίδ(ος) Τωθαμεί.[

2 P. ῥ η 4 P. ῥ λ 5 P. ῥ κδ 6 l. ἰδοῦ 8 P. ῥ μν 9 P. ἰωαννης
10 P. ἰ 11 P. ῥ ω z η 12 l. λάβομεν P. z η 13 P. τκ P. ἰερους P. ἰδιων
14 P. ἰνα

. . . cum scripseris ad me 'nisi solidos octo non accipio'. . . [nemo] . . . domum geüchi nisi ego. Potius, frater, nescis . . . auri, quod accepimus; Alphio enim (dedi?) solidos triginta, Xer- . . . [solidos x, . . . solidum] alium, et aliorum solidos viginti quattuor et alios multos erogavi. Ceterum dominus . . . turpiter me gerere possum apud omnes procuratores . . . dubia omnia audiverunt a comite 'haec . . . [ad] diem festum proficiscitur Boëthus, qui praebet vobis culcitas . . . [haec] fac. Memini, frater, Ioannem stabularium dicere . . . praebet Martha. Atque modo scripsisti 'triceni soli'. Quae fieri possunt a te . . . solvere; etenim ego expurgo me tibi. Scis, frater, alios solidos octingentos, talenta octo . . . et nisi accipimus ea talenta octo. Dixit comes dominus 'si manet Chamenes . . . scidae treceos vicenos, quam Hiereus potest dare e suis. Ceterum scio . . . simpliciter, ne fiat neglegentia, ne moriantur mihi. Vale . . . per deum, mitte mihi, cum egeam, frater.

Supra lineam primam est signum quod depravatam π litteram esse puto, quae lineam apposita (π/) in epistulis Byzantina aetate confectis saepius supra primam lineam invenitur velut P. Oxy. 1163 (V p.), P. Oxy. 1071 (V p.) P. Oxy. 155 (VI p.), P. Oxy. 941 (VI p.), P. Oxy. 1165 (VI p.), similiter P. Giss. 57 (VI/VII p.) H; depravata, ut hac in epistula, est π littera BGU. 874 (aetatis Byzant.) K, quod Wilcken annotat esse Ἰ(ησοῦ)ς nomen contractione scriptum; atque invenitur supra primam lineam epistularum medio aevo a mercatoribus scriptarum praeter alia etiam Iesus nomen, cf. G. Steinhausen *Der Kaufmann in der deutschen Vergangenheit. Leipzig 1899 p. 62* vel P. Lond. 1344 IV 16 (709/10) p. 11. π/ signum abbreviatio παρὰ praepositionis esse videtur (cf. P. Oxy. 941 adnot. 1), quacum nonnullarum epistularum initio coniungitur nomen illius, qui scripsit, cf. epistulas ab Alypio missas (P. Flor. 118 sqq. [III p.]) παρὰ Ἀλυπίου vel P. Lond. 962 III 210 (254 aut 261 p.) π(αρά) Ἡρακλείδου. Atque mansisse deinde hoc loco videtur, quamquam nomen illius, qui confecerat epistulam non additum est. Supra lineam primam aliarum epistularum Byzantina aetate confectarum est vel crucis signum, velut P. Oxy. 943 (VI p.), P. Oxy. 158 (VI vel VII p.), P. Iand. 22 (619/629 p.) vel χμγ velut BGU. 948 (IV/V p.), P. Oxy. 940 (V p.); quas litteras interpretari nuper varia ratione conati sunt Eb. Nestle, A. Dieterich, J. J. Smirnoff *Berl. philol. Wochenschr. XXVI (1906) 12 p. 381—384, 16 p. 510, 35 p. 1082—1088.* Quae symbola cum nonnunquam supra lineae primae mediam partem sint (P. Oxy. 158, BGU. 798, P. Iand. 22), hac quoque in epistula π littera illa depravata mediam partem lineae primae indicari puto, praesertim cum vestigia complicandi cernantur. Computari itaque potest, quot fere litterae a sinistra parte interierint; atque latam fuisse hanc epistulam triginta tres fere centesimas colligitur. Fuit magna sane epistula (33 × 18 cent.), et Synesius (ep. 53 p. 662 Hercher) de talibus iudicat: μήκος ἐπιστολῆς ἀνοικειότηα κατηγορεῖ τοῦ διακομίζοντος. Sed sunt epistulae Byzantina

aetate confectae quae comparari possint, velut BGU. 547: 35,5 × 18 cent. P. Gen. 14: 32 × 35 cent.

4 οὐ: cf. P. Lond. 1173, 6 III 208 (125 p.) ἀπὸ τῆς συμφωνίας ἧς ἐποίησας al.

5 ἐρόγευσα: Sophocles s. v. *ῥογά the Latin erogatio*. *ῥογεύω* praeterea est in charta Arabum aetate confecta, BGU. 304, 14 ἐτοίμως ἔχειν με ταύτας (sc. σίτου ἀράβας εἰκοσι) ῥογεῦσαι ὑμῖν ἐν ψωμίσι. *ῥογά* pecunia e tributis publicis data nominatur P. Lond. 1349, 14 IV 22 (710 p.), cf. P. Lond. 1433, 17 adn.

6 ἐγγύς usurpatur ut πρὸς praepositio (c. dat. et acc. coniuncta): P. Lond. 1081, 11 III 283 (VII p.) ἵνα μείνητε ἐγγύ[ς ἡμῶν]. P. Grenf. I 65, 6 (VI vel VII p.) ἦλθεν ἐγγύς μου. εἶδοῦ: cf. P. Cairo Cat. 67060, 6 (aet. Byz.) ἰδοῦ οὖν γέγραφα.

8 εἰς τὴν ἐο[ρτὴν] ἐξέρχεται: cf. P. Giss. 18, 11 (118 p.) εἰς τὰ Δημήτρια ἐλεύσεται. Qui in epistulis ἐξέρχονται, proficiscuntur ex ea regione, in qua qui epistulam conficit versatur. ἐξέρχεται παρχέων ὑμῖν τυλ[άρια]: cf. P. Oxy. 1159, 23 (III p.) ἐρχομένη ἔνεγκον τὸ τυλάριον τὸ παλαιὸν τὸ ἐν τῷ συμποσίῳ ἄνω. De τυλάριον verbo cf. P. Lond. 1348, 4 IV 21 adnot.

9 ὁ Ἰωάννης ὁ σταβλίτης: cum haec epistula empta sit cum aliis, quarum nonnullae ad Flavium Apionem Oxyrhynchitam pertineant, Ioannes stabularius huius epistulae idem esse videtur atque ille, qui nominatur P. Oxy. 138 (610/11 p.) et P. Oxy. 154 v. (VI p.). P. Oxy. 138: Ioanni, filio Theodori et oriundo ab Oxyrhyncho (lin. 11 sq.), qui fungitur munere *πανταρίου τοῦ ὀξέως δρόμου* Flavii Apionis (lin. 14 cf. P. Oxy. 154 v. 10 *Ἀνοῦπ καὶ Ἰωάννη νομικα(λοῖς) καὶ πανταρ(λοῖς) τοῦ ὀξέως δρόμου*), convenit cum Flavio Apione de cura *τοῦ βαδιστικοῦ στάβλου* Apionis, quae in annum (lin. 14) ad eum defertur. Ioannes stabularius, qui confecit apocham P. form. min. 96 (VII p.), alius est atque Oxyrhynchita; Menae enim filius et oriundus ab Arsinoïtarum urbe est (lin. 1 sq.). P. Oxy. 140 (550 p.) pactum est Aurelii Sereni stabularii cum Flavio Sereno quodam de cura stabuli *τοῦ αὐτοῦ ὀξέως δρόμου* Flavii Sereni, quae in annum — ut ad Ioannem P. Oxy. 138, 14 — ad eum defertur (lin. 10 sqq.). Eidem ut videtur Sereno, *σταβλι(η) τοῦ βαδιστικ(οῦ) στάβλ(ου)* (P. Oxy. 146, 1), anno 555 p. prospiciendum erat stabulo monasterii abbae Andreae. P. Lond. 1323, 2 III 252 (VII p.) *Κολλούθου τοῦ σταβλίτου* fit mentio. P. Lond. 1347, 16 IV 20 (710 p.) *ἀρχισταβλίτης* nominatur.

13 οἶδαν: cf. 14 ἀμέλειαν nasali *ν* addita; v. E. Mayser l. c. p. 198 e et 197 a.

14 ἵνα μὴ ἀποθανοῦσι: cf. P. Oxy. 1071, 4 (V p.) ἵνα ποιήσουσιν . . . καὶ πέμψουσιν. P. Oxy. 1068, 4 (III p.) εἶνα μοι πλοῖον διαπέμψεται, 19 εἶνα μοι μαρτυρήσουσιν. με pro μοι, cf. P. Iand. 20, 4 adn.

15 τὸν θεόν: cf. P. Cairo Cat. 67070, 4 (aetat. Byzant.) μὴ ἀμελήσητε οὖν διὰ τὸν θεὸν διὰ τὴν ἐμβολήν.

In pag. adversa ἐπίδ(ος) *Τωθαμει*. [: ἀπόδος et ἐπίδος saepe in epistulae inscriptione sunt; in charta iam secundi a. Chr. saeculi invenitur ἀπόδος εἰς

Παθῦρ(ιν) τῷ πατρὶ et in tergo antiquissimae Graecae epistulae *Jahreshefte des österr.-archäolog. Inst.* VII (1904) p. 94 sqq. φέρειν εἰς τὸν κέραμον τὸν χυτρικόν, ἀποδοῦναι δὲ *Ναυσία* ἢ *Θρασυκλή* ἢ *Θ'* *νῖω*. Dicebat enim qui epistulam confecerat talia tabellario ablaturo eam, cf. Xenophon Cyrop. IV 5, 34: Cyrus epistulam ad Cyaxaren a Medo perferri iubet his: *ταύτην αὐτῷ ἀπόδος* (eadem fere verba BGU. 948 v. [IV/V p.] *ἀπόδος ταύτην Θεοδοῦλου παρὰ Κοφαήνης*); Gerhard idem illustrat Ovidii versibus (metam. IX 568 sqq.): *deque suis unum famulis pudibunda vocavit et pavidum blandita 'Fer has, fidissime, nostrum' dixit et adiecit longo post tempore 'fratri'*. Cf. Ziemann l. c. p. 278 sqq. In tergo epistularum Latinarum hoc loco *des* fuisse videtur, cf. Cic. ad Att. VIII 5, 2 *tu fasciculum, qui est 'des M.' Curio' inscriptus, velim cures ad eum perferendum*. *Τωθαμει*. [τῷ articulus non est, qui hoc loco cum nomine proprio coniungi non soleat (additus est falso ab eo qui edidit BGU. 384 v. ἀπόδ(ος) [τῆ] *Κλε*] *οπατρῶτι*).

Addam epistulas duas, in quas postquam accuratius inquisivi, num privatae essent dubitare coepi.

24

FRAGMENTUM EPISTULAE

(P. 71)

s. VI vel VII p. Chr.

17 × 4 cent.

Empta est haec charta cum aliis, quarum nonnullae Oxyrhynchi repertae sunt. Mutila est papyrus ab imo et ab utroque latere. In parte adversa notae tachygraphicae esse videntur. Scripta est epistula litteris cursivis.

Pag. aversa

Βίκτ[ωρ] ὁ ἐπιειμένος τῶν ἀγγαρευτῶν ἐπήρην τὸ κλ[: παρακαλῶ σε οὖν, ἵνα ἡ σῆ]
 γνησί[α] ἀδελφότης γράψῃ αὐτῷ, ἵνα δώσῃ μοι αὐτό· η[

2 P. ἵνα 1. αὐτὸ ultima littera aut η aut κ est.

Victor angareutarum praefectus incitavit (?) . . . [Te igitur invoco, ut tua nobilis] fraternitas scribat ad eum, ut det mihi id. . .

1 ὁ ἐπιειμένος τῶν ἀγγαρευτῶν: *Ἐπιειμένος* nomen in chartis aetate Byzantina et Arabum confectis invenitur, velut P. Lips. 90, 1 *ἐπιειμ(ενος) τῆς χειρογραφείας ἐμβολῆς*. BGU. 961, 1 *ἐπιειμ(ένους) χαρακόνων κοπής*. P. Lond. 1332, 5 IV 1 (708 p.) *τοὺς ἐπιειμ(ένους) τῶν φυγάδων* (adnotant editores *the commissioners for the fugitives i. e. the officials charged with the duty of searching for fugitives; for the use of ἐπιειμ(ένους) cf. 1348, 1 τὸν ἐπιειμ(ένον) τῆς ἐργασίας*). Nominantur inter alios, qui privato munere funguntur, *ἐπιειμ(ένους)* — sed non additur, cui muneri operam dent — P. Amh. 183 (VI p.) *]. ἠν βοηθ(ῶν) καὶ νοταρ(ῶν) καὶ ἐπιειμ(ένων) καὶ γραμμ(ατέων)*. Mentio fit

P. Lond. 1376, 6 IV 49 (711 p.) Abdelale cuiusdam, qui ἐπιχειμενος τῶν ἀγγαρευτῶν est ut Victor huius epistulae. Verisimile est angareutas pertinere ad institutum angariae, quae in Aegypto a Lagidarum aetate florebat atque imprimis militibus magistratibusque iumenta et vehicula agriculturalum praebebat, cf. Rostowzew, Angariae *Klio* VI (1906) p. 249 sqq. *Grdzge* p. 374 sqq. Sed pro certo dici non potest, quae condicio eorum fuerit. Quibus de angareutis agitur duabus epistulis missis ad Basilium, qui διοικητῆς κόμης Ἀφροδιτώ est. Cui P. Lond. 1356 IV 31 (710 p.) de angariis distribuendis praecepta dantur; P. Lond. 1376 IV 49 (711 p.) iubetur Basilium quattuor angareutas Abdelale illi, qui ἐπιχειμενος nominatur, mittere, qui sex per menses munus, quod ad carabos quosdam pertinet, obeant (lin. 5 ἐπὶ μῆνας ἕξ λόγῳ ὑπουργίας τῶν καρῶν ἐν τῇ νήσῳ Βαβυλωνος) quibusque merces detur. P. Lond. 1401 IV 72 (714 p.) idem iubetur quattuor angareutas ad varia munera obeunda mittere (lin. 4 λόγῳ ὑπουργίας διαφόρων ἐργασιῶν; quae explanantur lin. 12 sqq. λόγῳ τοῦ ἀποκρισιαρίου, λόγῳ τοῦ λογογράφου, λόγῳ ὑμετέρως ὑπουργίας); his quoque merces datur. Quod editores ad P. Lond. 1376 adnotaverunt ἀγγαρευτῶν non esse qui angariantur propter nominis genus (cf. παιδευτής, κελυτής), recte iudicavisse videntur. Sed quod interpretantur *foreman or superintendent*, moneo eos non satis distinxisse angareutas ab eorum praefecto Abdelale. ἡ σὴ γνησία ἀδελφότης: cf. P. Oxy. 943, 1 (IV p.).

2 δῶση: cf. P. Lond. 18, 6 adn.

25

AD PAULUM MAIOREM ET IRENARCHAS EPISTULA

(P. 131)

s. VI vel VII p. Chr.

19 × 6 cent.

Repertam esse hanc chartam in nomo Oxyrhynchita verisimile est (cf. lin. 1). Abscissa est pars dextera papyri. Scripta est epistula litteris cursivis.

Ἡ Παύλῳ μεῖζ(ονι) καὶ εἰρηναρχ(αις) [κόμης Ὠφείως ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα. δεχόμενοι τὸ πιττάκιον παρ[ὰ σοῦ] ἐθέλομεν ἐκ[εῖσε ἀνελθεῖν καὶ ἐνεργεῖν μεθ' ἐατῶν καὶ τὸν γραμματέα ὀφείλοντα λαβεῖν [παρὰ τοῦ δεῖνος x ἡμῖσιν νομίσματα Ἀλεξανδρείας] καὶ ἐνεκεν τῶν αὐτῶν ἐκ[τ]οῦτε ὡσα[ύτως] αἰῶν τοῦς ἑαυτοῦ.

1 P. εἰρηναρχ^{λλ}

2 P. πιττάκιον

4 P. ημισὺ

Paulo maiori et irenarchis [vici Ophis . . et . . (salutem).] Accipientes scidam a te volumus illuc [proficisci et ducere] nobiscum scribam quoque, qui debet accipere [a . . x] solidos Alexandrinos atque dimidiam solidi partem. Et illorum gratia qui eum tum . .

1 Παύλῳ: Paulum, cui missa est haec epistula, eundem atque illum fuisse verisimile est, cuius testamentum P. Oxy. 132 (VI vel VII p.) est; qua in charta cum nominetur μεῖζων Ὠφείως, in prima huius epistulae linea addidi

κόμης Ὠφείως. Ophis vicus prope Oxyrhynchum situs erat. μεῖζων (et μεζότερος) Byzantina aetate qui variis vici muneribus fungitur nominari solet, cf. P. Lond. 1343, 22 adn. IV 14. εἰρηναρχ(αις): irenarchae est securitati prospicere publicae, cf. P. Oxy. 80 (238/44 p.). P. Oxy. 108 v. (III p.). P. Amh. 146 (V p.) et al. In chartis Byzantina aetate confectis numerus pluralis verbi suspensione scripti iterata ultima consona littera indicatur, cf. P. Oxy. 141, 4 (503 p.) ἀγοφύλαξ i. e. ἀγοφύλαξι. Qui Latinus mos est, cf. *Grdzge* p. XLII.

2 δεχόμενοι: δέχεσθαι ἐπιστολήν, πιττάκιον . . in epistulis aetate Byzantina scriptis esse solet pro illis λαμβάνειν, κομίζεσθαι quae antea usurpabantur. τὸ πιττάκιον: inter ττ litteras hamulus est, ut P. Gen. 2, 1 (III p.) τὸ πιττάκιον. Quo de hamulo, qui inter similes et dissimiles consonas litteras invenitur, cf. *Grdzge* p. XLVII. ἐθέλομεν: semper fere his saeculis in chartis θέλω scribitur, quod et vulgari sermone Neo-Graecorum usurpatur; futurum quoque tempus θελήσω praefertur, cf. E. Mayser l. c. p. 350 sq. [ἐνεργεῖν] μεθ' ἐατῶν: cf. P. Lond. 1339, 3 IV 11 (709 p.) ἐνεργῶν μετὰ σεαυτοῦ οὔσπερ ὀνοματίσαμεν σοι ἄνδρας et Wilcken in Arch. V (1909) p. 243.

3 ἐατῶν pro ἡμῶν αὐτῶν, cf. E. Mayser l. c. p. 303 et 114 sq. ὀφείλοντα λαβεῖν: cf. P. Lond. 177, 12 II 167 (40/1 p.) ἡμῶν ὀφειλόντων παραλαβεῖν τὰ ταύτης ὑπάργοντα.

Fragment of a papyrus scroll containing a letter from Serapion to Numerianus. The text is written in a cursive script and is mostly illegible due to the fragment's damaged state. The fragment is divided into several sections by gaps and tears.

Fragment of a papyrus scroll containing a letter from Sereni Esaias to the Lord. The text is written in a cursive script and is mostly illegible due to the fragment's damaged state. The fragment is divided into several sections by gaps and tears.

13 Eubii ad Philoxenum filium epistula
 Fragment of a papyrus scroll containing Greek text in a cursive hand. The text is arranged in approximately 15 horizontal lines. The papyrus is heavily damaged, with significant portions missing, particularly in the middle and lower sections. The ink is dark and the background is a light, fibrous texture.

13 Eubii ad Philoxenum filium epistula

Fragment of a papyrus scroll containing Greek text in a cursive hand. The text is arranged in approximately 10 horizontal lines. The papyrus is heavily damaged, with significant portions missing, particularly in the middle and lower sections. The ink is dark and the background is a light, fibrous texture.

Fragment of a papyrus scroll containing Greek text in a cursive hand. The text is arranged in approximately 10 horizontal lines. The papyrus is heavily damaged, with significant portions missing, particularly in the middle and lower sections. The ink is dark and the background is a light, fibrous texture.

20 Joannis ad Serenum epistula

REV15

ÚK PrF MU Brno

3129S04406